Țara este întâi a lui Dumnezeu și numai apoi a noastră

PERMANENȚE

ANUL XXIII- NR. 2
FEBRUARIE 2020

CULTURAL - POLITIC - SOCIAL

16 PAGINI
8 LEI

Nicolae Densuşianu despre revoluția lui Horia din 1784

BOGDAN MUNTEANU

Vasile Ursu Nicola (Horea) Ion Oargă (Cloșca) Marcu Giurgiu (Crișan)

Pe 28 februarie 1785 era martirizat la Alba Iulia, prin tragere pe roată, conducătorul ridicării românilor din Apuseni, Horia, alături de unul din adjuncții săi, Cloşca. Fuseseră prinşi în luna decembrie a anului precedent, în urma unei vânzări: o coadă de topor plătită trădase autorităților ascunzişul lor din inima munților. Pe acest loc, în apropierea satului numit azi Poiana Horea, e ridicat un obelisc în memoria acestor eroi ai neamului. Cel de-al treilea conducător al țăranilor, Crişan, prins între timp şi el, şi-a luat singur viața în temniță, pentru a evita soarta unei execuții publice.

Când citim despre această ridicare cu caracter național, considerată chiar ca fiind o revoluție, reuşim să o înțelegem mai profund doar dacă apelăm la autori care vibrează pe aceeaşi lungime de undă cu idealul de libertate care zvâcnea viu în sufletul unui neam asuprit, ca o constantă a aspirațiilor sale colective. Unul din cei mai importanți în această privință este Nicolae Densuşianu, care la centenarul revoluției, adică în anul 1884, a publicat sub titlul *„Revoluțiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria”* o monografie excelent documentată, caracterizată de o remarcabilă putere de sinteză şi de înțelegere a resorturilor care i-au animat pe românii transilvăneni din urmă cu un secol.

Starea lor la acea dată era una de marginalizare socială totală. Erau complet lipsiți de drepturi şi deposedați de pământuri, deveniți iobagi la nobilii unguri sau la stat. În multe zone situația era de aşa natură, încât populația era practic în întregime românească, dar aflată sub stăpânirea unei familii nobile ungureşti. Adesea avem de-a face cu familii ale căror rădăcini fuseseră cândva româneşti, dar supuse de-a lungul timpului unui proces de deznaționalizare, care a început în urmă cu câteva secole prin obligarea nobilimii române să treacă la catolicism pentru a-şi putea păstra privilegiile. Din secolul XV cunoaştem o serie de exemple celebre care ilustrează acest fenomen, precum Iancu de Hunedoara sau Matei Corvin. Odată cu trecerea secolelor, catolicizării i-a urmat treptat şi maghiarizarea acestei nobilimi, astfel încât în secolul al XVIII-lea românii din Transilvania erau în marea lor majoritate reduşi la pătura țărănească a iobagilor.

Din vechea societate tradițională românească nu mai rămăsese decât amintirea şi simbolurile ei, încă vii în conştiința neamului. Nicolae Densuşianu ne spune că aceasta avea o organizare militară bazată pe consuetudine (tradiție, obicei, n.n.), nu pe raporturi de vasalitate față de rege.

„Astfel poporul român în evul de mijloc atât dincoace, cât şi dincolo de Dunăre ni se prezintă ca un popor adevărat legionar, viața sa publică este în arme, în expedițiuni. (...) Nu este locul aici să cercetăm mai departe originea acestei consuetudini militare, faptul rămâne însă pozitiv, că această viață era comună întreg elementului român, deşi îl aflăm răzlețit prin diferite țări şi trăind sub diferite guverne. Întocmai cum era caracterul, aşa erau şi elementele societății române. În fruntea provinciilor române, atât dincoace cât şi dincolo de Carpați, se afla câte un Voievod, Ban sau Căpitan (militum Duces, Exercitus ductores) investiți totodată şi cu funcțiii administrative şi cu unele atribuții ale puterii judecătoreşti. Iar societatea, sau poporul, se afla divizată în trei clase, în boieri sau militari de prima ordine, chinezi sau căpitani de districte, şi în țărani obligați la apărarea castelelor şi a frontierelor, şi la război în timp de necesitate.” (p.39-40)

„Voievodatele române, cele mai multe, dispărură încă pe la finele secolului al XIV-lea, iar nobilimea română, clasa cea mai puternică a societății legionare, fu transformată încetul cu încetul în nobiime ungurească, silită apoi să treacă la catolicism pentru conservarea privilegiilor şi a posesiunilor sale, se rupse una câte una din legăturile naționale ce existau între dânsa şi țărani, se contopi cu elementul dominant, încât pe la finele secolului al XV-lea procesul de dizolvare al nobilimii române era terminat.” (p. 57-58)

De la Densuşianu aflăm astfel şi un fapt interesant: nu doar denumirea de „Căpitan”, ci şi cea de „legionar” ca cetățean liber, purtător de arme, mem-

continuare în pag. 2

Horia

de jos
te-ai ridicat, pietros, viforos,
pentru moți,
pentru cei săraci şi goi, pentru toți...
şi-ai despicat în două istoria,
țăran de cremene,
cum n-a fost altul să-ți semene,
Horia!

te-ai desprins aspru din gloată,
cu-obraji supți,
cu ochi crunți,
să lupți,
să-nfrunți
din sălbatecii-ți munți:
oştile craiului, temnița, roata...

vrut-ai să spinteci pe munți, pe văi,
largi, netede, slobode căi,
pentru ai tăi,
cei mâncați de străini, despuiați
de biruri, de zbiri,
de rele-orânduiri...
şi uitați
de regi şi-mpărați...

pân'la Bălgrad pe roată,
uimind călăi, nemeşi, gloată,
ți-a bătut neschimbat, sub țundra săracă,
aceeaşi mare, neînfricată inimă romano-dacă.

duhul tău trăieşte încă treaz în munți
şi va trăi dârz cât vor domni peste moți
zbiri crunți
şi mişelnici despoți...

uriaş domn,
pe-al adâncurilor noastre sfâşiat somn,
pe-al răzmerițelor roşu praznic, –
mai roşi-vei oare vreodat', năpraznic,
acestui neam, viața şi istoria –,
tu,
munte,
al vrerilor noastre celor mai crunte,
Horia?!...

ARON COTRUŞ

NICOLAE DENSUȘIANU DESPRE REVOLUȚIA LUI HORIA DIN 1784

bru al unei elite militare și apărător al neamului, e așadar profund ancorată în tradiția istorică a românilor. Descoperim astfel o amintire sedimentată în conștiința colectivă a înaintașilor noștri, care a produs reverberații până în secolul 20…

Cine era conducătorul acestei izbucniri românești?

„Primul căpitan al revoluției era țăranul Ursu Nicola sau Horia din Albac, iobag al statului, în etate de 54 de ani pe timpul revoluției. El se trăgea din familia Nicola sau a Niculescilor din Albac, și adevăratul său nume era Vasile Nicola, după cum singur ne declară în testamentul său. Iar numele Ursu era numai o numire secundară, ce o primise în familie, în locul numelui de botez Vasile. O datină particulară există la țăranii din munții Abrudului, că adeseori părintele de familie, în locul numelui de botez, dă fiului său numele de <<Ursu>>, și cu numele acesta figurează țăranul în toată viața sa în familie și în societate. Asa se întâmplase și cu Vasile Nicola, căpitanul revoluției din 1784. Iar numele Horia era un simplu epitet popular, ce i-l dase muntenii pentru deosebita pasiune, ce o avea dânsul să horească, pentru farmecul și puterea cântărilor sale. (…) Dotat de la natură cu multe calități eminente, o inteligență frumoasă, elocvență vie, înfățișare simpatică, constant și rezolut cu inamicii țăranilor, înavuțit totodată cu mai multe cunoștințe practice, câștigată în viața sa agitată și în călătoriile sale la Viena, Horia stăpânea pe iobagii din comunele Râu-Mare, Vidra, Câmpeni și Bistra, și popularitatea lui încă de pe la 1782 se părea periculoasă funcționarilor domeniului." (p.137-139)

Motivele ridicării românilor de la 1784 au fost multiple. Pe de-o parte erau revendicări de ordin social, Horia însuși a mers de patru ori pe jos la Viena în anii anteriori, cu plângeri adresate împăratului Iosif, care trecea drept unul „liberal" și apropiat de țărani. În cele din urmă ele au rămas fără efect, datorită opoziției nobilimii maghiare din Transilvania. Dar în sufletul țăranilor români se poate distinge cu limpezime și o aspirație de ordin național, un vis de libertate care nu se stinsese niciodată.

„<<Țara asta-i țara noastră>> era singura amintire ce mai rămăsese țaranilor români din tot trecutul lor politic. Oricât de apăsați și umiliți, dar în inima lor însă trăise totdeauna credința că Ardealul e țara românilor. Și această obscură reminiscență se strecurase cu țăranul român prin toate secolele, fiindcă exprima epoca sa cea fericită, bunăstarea materială de odată, timpul cât el fusese proprietar de pământ." (p. 129)

Iată cum caracterizează Densușianu mișcarea din Transilvania anului 1784:

„Revoluția română de la 1784 reprezintă unul din cele mai memorabile evenimente în analele Transilvaniei din secolul trecut, ea este începutul unei epoci cu noi idei, cu noi principii și noi tendințe politice.

Revoluția se născuse, ce e drept, sub asprimea regimului feudal și politic din Transilvania și ea ţintea între altele la distrugerea privilegiilor nobilitare. Dar adevărata tendință a revoluției nu era schimbarea ordinii sociale. Ideea dominantă nu era ștergerea sarcinilor feudale. Nu era lupta iobagului în contra claselor libere, sau a proletariatului în contra omului avut, ci era lupta supusului în contra cuceritorului, lupta pentru recucerirea libertății naționale, lupta pentru revendicarea patriei.

Poporul român se ridicase la 1784 în contra servituții feudale, nu pentru că ar fi voit să obțină numai o simplă ușurare a sarcinilor iobăgești, dar fiindcă simțea în inima sa că e născut pentru o soartă mai bună. El dorea pământul ocupat de nobili, fiindcă avea conștiința că a fost odată proprietatea sa, dorea domnia Transilvaniei fiindcă se credea singurul moștenitor legitim al acestei patrii, dorea în fine expulzarea elementului dominant, fiindcă numai singură se considera națiune legală în Transilvania.

Pe lângă liberarea din servitutea feudală, revoluția de la 1784 tindea în linia primă la liberarea poporului român din servitutea politică, la liberarea Transilvaniei de domnia altei rase. În scurt, revoluția de la 1784 voia să distrugă sistemul politic al celor trei națiuni privilegiate din Transilvania, și pe ruinele sale să întemeieze un sistem politic român. (…) Vechile Dacii romane se ruinaseră ce e drept de mult, orașele, cetățile și nobilele lor monumente dispăruseră, dar rămăsese poporul român, și în popor peste tot locul o credință nezdruncinată în forțele și vitalitatea sa. Istoria trăia instinctiv în sufletul său." (p.3-6)

„Cum rămâne însă cu domnia casei Habsburgo-lotharinge, după ideile țăranilor? În această privință să amintim aici explicațiile ce ni le-au dat la anul 1879 cei mai bătrâni țărani din comuna Cărpeniș: <<Poporul, ziceau dânșii, a pus pe Horia Crai, și după cum e vorba din bătrâni, adunarea l-a pus Crai, și închipuirea a fost aceea, că Horia să fie crai peste toți românii din Ardeal, românii să fie domni în Ardeal și în Banat, Horia să numească tisturi (funcționari), și el să fie supus împăratului din Viena.>> Așadar totul se reducea la o schimbare de hegemonie națională în Transilvania, și o reîntoarcere la epoca voievozilor și a principilor transilvani, vasali acum la regii Ungariei, acum la Poarta otomană." (p.468)

Nu e aici suficient spațiu pentru a intra în detaliile desfășurării revoluției. Izbucnirea disperată a țăranilor s-a manifestat cu o violență extremă, la fel ca represiunea la adresa ei. Odată cu venirea iernii, suflul vijeliei se mai stinsese, iar Horia și Cloșca erau ascunși într-un loc secret în munți, plănuind campania de primăvară. După cum am spus, au fost prinși în urma unei trădări, închiși, judecați și condamnați la moarte. Sentința a fost executată pe 28 februarie 1785.

„O mulțime mare de popor, peste 6000 de oameni, - și între aceștia 2515 țărani din 419 comune, aduși la Alba Iulia sub pretextul ca să le publice o patentă în chestiunea robotelor, - trebuiră să asiste la acest înfiorător spectacol.

Mai întâi frânseră cu roata pe Cloșca, începând de la picioare către cap, și după cum ne spune un martor ocular, îi deteră cel puțin 20 de lovituri până-și dete sufletul. În timpul acesta Horia, primul căpitan, trebui să privească cu ochii săi oribila moarte a devotatului său amic, care până în ultimul moment îi rămase în toate credincios.

După Cloșca fu așezat Horia pe eșafod.

Horia, ne spune un alt martor, merse fără nicio schimbare, cu inima îndrăzneață, la locul destinat pentru ora cea amară a vieții sale… Dar cu dânsul tratară cu mai multă grație, după o lovitură, care îi frânse fluierul drept, îi deteră numaidecât o lovitură de grație asupra pieptului.

Așa se sfârși viața acestui țăran extraordinar, a tribunului de la 1779-1784, care-și propusese să scuture mizeria de patru secole a iobagilor din Transilvania, și s-o rupă cu trecutul nefericit, care inspirat de amintirea drepturilor pierdute începuse gigantica operă să expulzeze ginta ungurească din Transilvania, să facă din iobagii sclavi și torturați un popor liber, popor de legionari, din Transilvania o țară română, el, care fu destinat de istorie să fie Nemesa nobilimii, răzbunătorul iobagilor din Transilvania. Asupra lui erau ațintiți la 1784 ochii tuturor țăranilor. Căzut în planurile sale, părăsit de împăratul Iosif, stima lui publică nu încetă; în lanțuri, în nefericire, el fu iubit de popor. Cu o fermitate antică, el nu ceru grația împăratului, nu tremură dinainte ororilor supliciului, din contra cu același nobil devotament precum luptase în viață, cu aceeași convingere puternică de sfințenia cauzei, el merse pe Golgota despotismului, și făcu, ca și în ultimele sale momente să fie admirat de adversari.

(…) Toți trei [Horia, Cloșca și Crișan, n.n.] fură victimele sentimentului național, toți trei își sacrificară viața pentru fericirea poporului. Crima lor fu crima libertății la care tindea poporul român. Dar pedeapsa cu moartea asupra căpitanilor era o nedreptate. Era nedrept a arunca responsabilitatea revoluției asupra lui Horia, când nu era dânsul responsabil pentru această stare de lucruri. Când însuși monarhul recunoaște că nici dânsul, nici împărăteasa, predecesoarea sa, n-au putut pune vreodată capăt abuzurilor din Transilvania, când țăranii aceștia de 5 ani de zile se plânseseră încontinuu la guvern, la cancelarie și la monarh, și în loc să câștige dreptate, asupririle și maltratările creșteau. Cine era oare de vină, dacă monarhul prevenit despre toate acestea, nu făcuse să înceteze această insuportabilă stare de lucruri?

Peste tot ordinele date din Viena, de a îndrepta tunul împotriva țăranului, care era în drept, de a suprima revoluția cu forța și vărsări de sânge, când ea putea fi suprimată făcând dreptate acestor oameni, de a frânge cu roata pe căpitanii revoluției care ceruseră încontinuu dreptate, este un contrast cu totul singular cu politica țăranofilă a împăratului Iosif și cu ideile sale umanitare. Pedeapsa cu moartea asupra căpitanilor era în tot cazul o greșeală, mai mult, o adevărată cruzime." (p.453-457)

Un fapt semnificativ e faptul că Horia era privit de popor drept „rege" sau „împărat" al său.

„Un țăran cu titlu de rege și împărat, iată chestiunea istorică cu care trebuie să ne ocupăm aici.

În 3 decembrie comitatul Hunedoarei scrie vice-cancelarului din Viena: <<Românii doritori de tulburări în grad suprem, îndrăznesc să numească pe Horia *regele* lor și aleargă cu mulțimea la dânsul, ca să primească ordine.>>

Contele Ludovic Kalnoky, comitele Turzii, scrie cancelarului Eszterhazy în 12 decembrie: <<Horia, căpitanul oamenilor de nimic, după cum se aude, nu se teme ca să se publice de *rege al Daciei* în ascunzișurile munților și în pădurile comitatului Zărand.>>

Consilierul Mihai Hermann scrie la anul 1802, pe baza documentelor oficiale: << El (Horia) merse cu îndrăzneala așa departe, încât făcu pe popor să creadă că Transilvania e dată românilor încă de regele cel vechi roman al Daciei cu cuvintele <<Dau-io-ție>>, adică țara dăruită, și că prin urmare conjurația aceasta în contra nobilimii este o chestiune care interesează pe toți românii din țară.>>

Aceleași afirmații, că Horia s-a numit rege, le întâlnim aproape în toate scrierile ce au apărut despre revoluțiunea aceasta în secolul trecut, cât și la începutul secolului prezent. Unele din scrierile acestea mai susțin că Horia s-a numit întâi *căpitan*, apoi *căpitan mai mare*, după aceea *rege al Daciei* și în fine *împărat al Daciei*." (p.459-461)

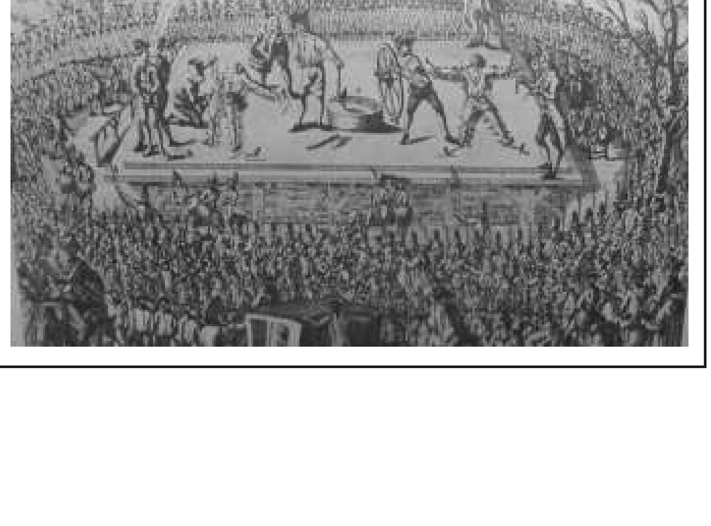
„Un șir de poezii sau cântece populare din epoca aceasta numesc pe Horia încontinu crai și împărat și vorbesc de împărățirea sau de domnia lui. Nu suferă așadar îndoială, poporul țăran de la 1784, în diferite locuri și la diferite ocazii numea pe Horia *Domn, Crai* și *Împărat*.

Pân'a fost Horia împărat/ Domnii nu s-au desculțat, Nici în pat nu s-au culcat/ Prânz la masă n-au mâncat…. Craiu finu Niculescu/ Pe car' Horia îl numescu…

Că acum dintre toate/ Sunt cu voi până la moarte/ Să stricăm toată domnia/ Că-i a noastră împărăția. … Și la pruncii voștri în lume/ Să rămâie a Horii nume … Că voi pune tisturi mari/ Căpitani și cu caprari. … Stați acum toți dimpreună/ Să căpătăm și cunună/ Așa cum n-au mai fost 'nainte/ Să mă încoronați pe mine." (p.464-465)

Deși revoluția sa a fost înăbușită iar el executat alături de ajutoarele sale, mitul lui Horia a rămas viu în conștiința poporului român. Versul popular de mai sus a devenit realitate: de atunci încoace numele său e purtat de mulți români, pentru a nu uita niciodată însemnătatea pe care o are acest erou care și-a dăruit viața pentru libertatea neamului nostru.

BOGDAN MUNTEANU

Comemorare Valeriu Gafencu

Târgu Ocna, 18 februarie 2020

CAMARAZII

„Fundația Profesor George Manu” s-a aflat și anul acesta la comemorarea deținuților politici care au cunoscut veșnicia, călcând întâi prin iadul temnițelor comuniste și găsindu-și sfârșitul în penitenciarul sanatoriu din Târgu Ocna, județul Bacău. Printre cei ajunși la Domnul, via Târgu Ocna, se numără și mărturisitorul și martirul basarabean Valeriu Gafencu. Marți, 18 februarie, s-au împlinit 68 de ani de la trecerea în rândul celor drepți al celui supranumit Sfântul Închisorilor, Valeriu Gafencu. Comemorarea a fost organizată de Arhiepiscopia Ortodoxă a Romanului și Bacăului, în colaborare cu „Fundația Profesor George Manu.”

La această comemorare au participat, într-un număr bun, oameni veniți din toată țara. Au fost prezenți bătrâni, bărbați, femei, tineri și chiar elevi cu portretele martirilor în mână, strânși cu toții întru veșnica pomenire a lui Valeriu Gafencu. La pomenirea lui Gafencu și a camarazilor lui de suferință de la Târgu Ocna au vorbit Părintele arhimandrit Hariton Negrea, starețul de la mănăstirea Petru Vodă, Părintele Amfilohie Brânză, fostul duhovnic de la Diaconești, de asemenea și Părintele Ioan Bârgăoanu, Protopopul de Onești.

De la comemorare n-au lipsit nici *Camarazii*, tinerii din grupul nostru, veniți din toată țara, au afișat o coregrafie din pânză cu chipul Sfântului Închisorilor, chemându-l să insufle curajul și credința sa de martir anticomunist asupra celor prezenți.

Valeriu Gafencu se afla de pe vremea Statului Legionar, 6 septembrie 1940, la conducerea Frățiilor de Cruce din județul Iași. După așa zisa „rebeliune legionară”, care a fost de fapt o lovitură de stat din partea generalului Ion Antonescu, în ianuarie 1941, Valeriu Gafencu își continuă activitatea legionară încercând să-și mobilizeze tinerii frați de cruce prin discursuri și manifestații pașnice. Este însă arestat în martie 1941 și condamnat inițial la 3 luni de detenție de către regimul antonescian, tocmai pentru că nu i s-a putut găsi niciun delict real. Mai târziu, în 1942, pe când se afla la închisoarea din Aiud, primește o sentință definitivă de 25 de ani.

În timpul războiului Valeriu a refuzat să meargă pe front în schimbul unei pretinse reabilitări și eventuale eliberări, a preferat să devină un ostaș al credinței și Bisericii lui Hristos, rămânând în suferința închisorii. Valeriu Gafencu ar fi putut alege o moarte sigură, ușoară și demnă pe front, deoarece ofițerii aveau ordin să îi trimită pe legionari în misiuni eșuate deja de la debutul acestora. Erau înștiințați că legionarii nu trebuie să se mai întoarcă de pe front. Însă Gafencu a preferat calea mai grea spre eliberare, presărată cu chin, boală și suferință. Era parcă conștient că în celulă avea să se afle Iisus mai apoi și a preferat să-i rămână alături.

Momentul 23 august 1944 îl găsește pe tânărul martir basarabean tot întemnițat. Alături de mulți alți legionari este uitat în închisoare și lăsat pradă comuniștilor. Valeriu Gafencu va cunoaște din nou libertatea odată cu mutarea la Domnul, în 18 februarie 1952, la vârsta de doar 31 de ani. Câte am mai fi putut învăța și moșteni de la el, dacă fiara comunistă nu l-ar fi răpus pe cel despre care părintele Gh. Calciu spunea: „Nu avem alt sfânt mai mare decât Valeriu Gafencu.”

A trecut pe la închisorile Galata, Aiud, colonia de muncă de la Galda de Jos, a fost și la Pitești, dar, binecuvântat fiind de Dumnezeu, nu a fost și el obiectul diabolicului experiment. Într-un final, după o scurtă escală la Văcărești, ajunge la destinația finală, penitenciarul sanatoriu de la Târgu Ocna. La Târgu Ocna avea să-și dea unul dintre marile examene creștine. Deși era într-o stare atât de gravă, fiind bolnav de TBC și având probleme cardiace, încât fiecare zi din ultimii lui ani de viață putea fi considerată o minune, îl cunoaște aici pe evreul Richard Wurmbrand, devenit pastor luteran, căruia reușește să îi salveze viața. Valeriu îi oferă lui Wurmbrand propria doză de streptomicină, de care aveau ambii atât de mare nevoie. Wurmbrand avea să fie eliberat mai târziu și, reușind să ajungă în Statele Unite, va povesti despre infernul temnițelor comuniste. Prin actul său de dezinteres cu care îi salvează viața lui Wurmbrand, Valeriu demonstrează încă o dată că legionarii nu au fost antisemiți și că lupta pe care au dus-o ei nu a fost împotriva evreilor, ci împotriva fiarei comuniste, împotriva răului absolut. A fost o luptă pentru neamul românesc, pentru România Mare și de partea lui Dumnezeu. Viața pilduitoare a lui Gafencu și a celor care au suferit în iadul adus de comuniști pe pământ românesc, ne arată cum comunismul nu va învinge niciodată pe pământ. Comunismul dorea un Experiment Pitești la scară largă, pretutindeni, dar prin credința nemărginită a lui Gafencu și a camarazilor lui, penitenciarul Târgu Ocna a devenit opusul închisorii de la Pitești.

Aura de sfânt nu i-a fost conferită doar de suferința pe care a îndurat-o în închisoare, ci și de faptul că a fost foarte iubit. Valeriu a trecut prin chinuri imense, greu de conceput, chinuri pe care un om fără de Dumnezeu nu le-ar putea îndura niciodată. Pe când se afla la Târgu Ocna, Valeriu a necesitat o intervenție chirurgicală, iar pentru că anestezicul a fost fie expirat, fie nu a fost administrat corespunzător, a fost operat pe viu mai bine de jumătate de oră, fără sa scoată un cuvânt. Pe lângă asta, Valeriu avea numeroase escare, acestea erau îngrijite de ceilalți deținuți. Procesul de curățare al acestora era foarte dureros, dar Valeriu nu se plângea niciodată, cei care îl îngrijeau își dădeau seama de suferința lui abia când observau stropii de transpirație care picurau de pe fruntea lui. Dragostea lui Gafencu față de Dumnezeu a fost răsplătită prin iubirea de care s-a bucurat el din partea camarazilor în zeghe. Toți deținuții care l-au cunoscut l-au iubit enorm, l-au îngrijit și s-au bucurat că pot fi alături de cel care se va desăvârși, devenind Sfântul Închisorilor. Valeriu a fost un izvor de credință pentru toți cei care l-au cunoscut, i-a urcat pe toți o treaptă mai sus în drumul spre Împărăția Cerească.

Martirul Valeriu Gafencu a trăit pe cele mai înalte culmi ale spiritualității creștine și a fost un munte al rezistenței spirituale românești în timpul celei mai dificile perioade prin care a trecut România și neamul românesc. În 2009 el a primit titlul de cetățean de onoare al orașului Târgu Ocna, numire contestată insistent de către Institutul Elie Wiesel, dar devenită irevocabilă. La troița ridicată, în anul 1991, în memoria lui, vin anual sute de creștini ortodocși (și nu numai) să i se închine celui care, prin exemplul său de iubire și sacrificiu, devine un stâlp al ortodoxiei în România.

Valeriu Gafencu își încheie viața pe pământ în cel mai sublim mod posibil, rostind „Doamne, dă-mi robia care eliberează sufletul și ia-mi libertatea care-mi robește sufletul” drept ultime cuvinte, lăsând în urma sa cea mai frumoasă și pură mărturie de credință creștină. Lui Valeriu, comuniștii, i-au întemnițat și schingiuit trupul, însă nicicând, niciun chin sufletu-i de crin n-au putut ucide. A murit fericit pentru că i s-a oferit moartea pentru El. Crezul pentru care s-a jertfit cerea o viață grea și o moarte de martir.

Veșnică pomenire!

Aruncătoarele de flăcări şi explozia din strada Căpitan Oarcă

O singură acțiune, doi martiri cu acelaşi nume: Nicolae Dumitrescu

CEZARINA CONDURACHE

Lt. Nae Dumitrescu

Nicu Dumitrescu

Familia preotului Enache Dumitrescu. (Nicu Dumitrescu, în mijloc, sus)

Cu un an în urmă publicam în „Permanențe" povestea locotenentului Nicolae (Nae) Dumitrescu, inventatorul celebrelor aruncătoare de flăcări, dispozitive care urmau a fi folosite de Mişcarea Legionară pentru revoluția prin care se dorea pedepsirea şi înlăturarea lui Carol al II-lea şi Armand Călinescu – marii vinovați în asasinarea Căpitanului, a Nicadorilor şi Decemvirilor.

Povestea s-a dovedit a fi însă cu mult mai complexă decât părea inițial. Din frânturi de informații am înțeles acum câteva luni că în această acțiune au murit eroic doi legionari cu numele de Nicolae Dumitrescu, fapt ce s-a confirmat de curând. Astăzi reluăm firul evenimentelor din ianuarie 1939 pentru ca după 81 de ani, al doilea Nicolae Dumitrescu, să intre în memoria legionară care l-a uitat din cauza prigoanei permanente căreia a trebuit să-i supraviețuiască.

După asasinarea Căpitanului, Comandamentul Legionar condus de Prof. Vasile Christescu şi de Horia Sima acționează pentru pedepsirea vinovaților. Una din acțiunile cele mai sofisticate organizate în acest sens a fost crearea aruncătoarelor de flăcări (proiectul a apărut încă din iunie 1938 pe când Ion Belgea se afla la conducerea Comandamentului). Întrucât legionarii nu dețineau armament şi muniții, în vederea declanşării revoluției legionare, Lt. Nicolae Dumitrescu (inginer chimist) promite crearea unei arme care să facă posibilă pătrunderea legionarilor în Palatul Regal pentru a sili abdicarea Regelui şi pedepsirea lui Armand Călinescu.

Era vorba despre aruncătoarele de flăcări cu rază de acțiune de 100 metri (uriaşă pentru anul 1939) sub presiunea de 20 de atmosfere. Acestea erau umplute cu un amestec de benzină, petrol şi păcură şi erau prevăzute cu nişte curele de piele care permiteau purtarea lor în spate. Locotenentul Dumitrescu începe să lucreze împreună cu mai mulți legionari, între care şi filosoful Nicolae (Nicu) Dumitrescu. Laboratorul în care se produc aruncătoarele se afla în Bucureşti pe strada Căpitan Oarcă, nr 23. Odată terminate, acestea erau transportare de locotenent cu automobilul în mai multe locații considerate a fi sigure şi depozitate acolo. S-au produs în total 22 de aruncătoare funcționale şi peste 1500 de petarde cu granit şi fontă.

Planul pare să meargă bine până la data de 7 ianuarie 1939 când are loc o explozie în interiorul laboratorului. În urma exploziei casa se dărâmă parțial, filosoful Nicolae Dumitrescu este strivit sub dărâmături, fiind rănit grav. Poliția îl găseşte aproape mort şi îl duce la spital în speranța că va trăi şi că îl vor putea ancheta. În acelaşi timp Hanu Traian şi Alexandru Stroiescu, răniți şi ei în explozie, reuşesc să fugă. Locotenentul Nicolae Dumitrescu nu se afla în laborator la momentul exploziei.

Ajuns la spital în stare gravă, Nicu refuză să vorbească cu agenții. Se adresează medicului care îl luase în primire *„doctore, dă-mi ceva să mor mai repede"*. Nu ştim cât şi dacă a fost schingiuit înainte de a-şi da sufletul.

Cine era Nicu Dumitrescu? Născut la 4 decembrie 1908 în Corneşti, Dâmbovița era cel mai mare copil al familiei preotului Enache Dumitrescu şi a presbiterei Rada. Avea 3 frați mai mici şi câteva surori. A urmat liceul în Ploieşti, apoi s-a înscris la Facultatea de Filosofie din Bucureşti, fiind fascinat de profesorul Nae Ionescu. În timpul studenției locuieşte timp de un an împreună cu Mişu Tase şi Miti Dumitrescu. Miti şi Nicu se leagă sufleteşte unul de altul până la moarte şi mai ales dincolo de ea. Ofițer de geniu în rezervă, Nicu Dumitrescu va termina Facultatea de Filosofie licențiat „magna cum laude". Se înscrie ulterior şi la Facultatea de Matematică, fiind îndrumat astfel de Nae Ionescu. A fost asistent universitar la catedra de psihologie a profesorului Gheorghe Zapan.

Ia primele contacte cu Mişcarea în anii 33-34, dar nu se va înrola decât în anul 1938, după arestarea Căpitanului. În aprilie 1938 Mişu Tase îl reîntâlneşte activând alături de Toma Simion (legionar vechi, cu detenție sub Carol, Antonescu şi comunişti, mort în la Aiud în 1951). În luna mai Nicu era deja pornit pe drumul cu arhangheli: *„Mi-am găsit un sens de existență, un echilibru în viață: Legiunea"*. Se va ataşa Corpului Moța-Marin, va activa în bătălia colportajului de manifeste. Dar tot lui Mişu Tase îi mărturiseşte că: *„vreau activitate serioasă, nu ziaristică!"*. Finalul anului 1938 îl găseşte implicat în acțiunea aruncătoarelor de flăcări, alături de cei 3 frați ai săi mai mici. Din cauza periculoasei lor misiuni şi activități, frații Dumitrescu nu vor merge acasă de Crăciunul anului 1938. Joi 22 decembrie 1938 Nicu va trimite acasă ultima scrisoare:

„Iubiți părinți şi dragi surioare,
Cei patru fii ai voştri sunt sănătoşi – mereu cu fruntea spre cer. În sufletele lor arde dorul de voi.
Primiți cu seninătate creştinească toate încercările soartei şi, ca Iov, rămâneți neclintiți în nădejdea în Cel de Sus care-I Stăpânul a toate.
De Sfintele Sărbători nu putem veni acasă. Sufleteşte însă noi vom fi întotdeauna prezenți între voi.
Îngrijiți-vă de sănătate. Noi ne rugăm pentru sănătatea şi liniştea voastră.
Al vostru iubitor fiu,
Nicu
PS: Multă sănătate celor buni."

Moartea lui Nicu Dumitrescu îndoliază Corneştiul Dâmboviței. Bătrânul preot Enache Dumitrescu se va sfârşi la scurtă vreme după moartea copilului său, iar unul dintre frații mai mici va ajunge în sanatoriu din acelaşi motiv.

Despre viața, lupta şi moartea eroică a lui Nicu va vorbi Miti Dumitrescu legionarilor de la Berlin în perioada martie/ iunie 1939. Papanace scria în volumul „Fără Căpitan. Conducerea în a doua prigoană": *„despre viața neprihănită şi modestă a acestui intelectual distins, după cum şi despre moartea lui măreață, îmi vorbea adesea prietenul său bun Miti Dumitrescu. Îmi spunea în refugiul de la Berlin că erau atât de mult legați sufleteşte în timpul studenției şi îl admira atât de mult, încât dorea să fie învrednicit de o moarte ca a lui"*. Din păcate, atât Papanace, cât şi alți legionari cărora le-a vorbit Miti Dumitrescu au înțeles în mod greşit că era vorba despre locotenentul Nae Dumitrescu. Şi autoritățile au căzut în capcana asta. În unele documente se susține că locotenentul a murit în 7 ianuarie în explozie. Fiind vorba de nume identice, de prigoana sub care se acționa şi mai ales de zecile de ani de prigoană care au urmat, confuzia pare firească.

Un alt prieten al lui Nicu Dumitrescu, profesorul Mişu Tase l-a salvat din uitare, menționându-l explicit într-un text publicat în ziarul „Cuvântul" în 1940. Textul purta titlul „*Nicu Dumitrescu, un legionar uitat*". Din păcate, Tase a murit timpuriu – luptând pe front cu Armata Română de la Viena, în 1944 şi odată cu el s-a pierdut un tezaur de informație legionară – inclusiv cea legată de filosoful Nicu Dumitrescu. Dar cum toate sunt în puterea lui Dumnezeu, frânturi de informații şi apoi textul profesorului Tase însoțit de o fotografie tip buletin a lui Nicu au ajuns până la noi.

Astăzi în satul lui Nicu Dumitrescu nu se păstrează prea mult din amintirea familiei sale. Mormântul familiei nu se mai ştie unde a fost (momentan cel puțin), despre părintele Enache se ştie doar că a păstorit satul şi că a avut probleme cu autoritățile pentru că avea băieți legionari. În cimitir există mormântul unuia dintre frați – Marin Dumitrescu. Un alt frate, Dumitru, a făcut detenție îndelungată şi pe vremea comuniştilor. Cu toate astea, în mod uimitor s-au păstrat în arhiva actualului preot din Corneşti câteva fotografii ale Părintelui Enache înconjurat de familie. Între fii şi fiice am recunoscut uşor pe Nicu, care de-acum a ieşit din uitare.

Uitați, neştiuți, nebănuiți... martirii legionari ne stau alături, păşesc în rând cu noi şi ni se descoperă. De-acum între martirii Prigoanei celei Mari va fi pomenit la loc de cinste şi filosoful Nicolae (Nicu) Dumitrescu pentru care şi alături de care rostim după 80 de ani: PREZENT!

Zilele Majadahondei – 2020

Aşa cum vă promiteam în numărul anterior, vom continua seria discursurilor cu intervenţia Dlui. JOSE LUIS JEREZ RIESCO din cadrul conferinţei comemorative ce a avut loc la Majadahonda, în data de 11 ianuarie

Dragi prieteni şi camarazi români şi spanioli,

Doresc să adresez din primele mele cuvinte recunoştinţa şi admiraţia pentru devotaţii legionarii români care participă la această întâlnire anuală în Majadahonda, punct de convergenţă şi mărturisire, de esenţă, prezenţă şi rezistenţă pentru că toţi simţim până în adâncul sufletelor noastre forţa şi compania, mângâierea şi imboldul date de aceia care ne-au precedat în luptă şi s-au jertfit în bătălie, care au căzut pentru idealul suprem, cei care, fără a ne abandona vreodată, în mod constant, dincolo de absenţa lor fizică, printr-un simplu „Prezent!" ne ghidează şi ne însoţesc pe drumul nostru de înflăcărare şi dor, în unitate de mărturisire şi angajament alături de căzuţii noştri pentru credinţa creştină şi pentru valorile superioare ale omenirii.

Voi, românii care peregrinaţi acest pământ spaniol botezat cu sângele eroilor noştri comuni, sunteţi demnii descendenţi ai autenticei Legiuni pământeşti a Arhanghelului Mihail şi ai Gărzii de Fier, fiind încadraţi în formaţia disciplinată, vigilentă şi dispusă la sacrificiu întemeiată de eroicul Căpitan Corneliu Zelea Codreanu, care în fiecare an, într-un exemplu constant de fidelitate şi de jurmământ actualizat, traversaţi Europa întreagă, dintr-un capăt în altul al continentului, pentru a le păstra vie memoria şi a onora pe cei doi martiri ai revoluţiei noastre spirituale, Ion Moţa şi Vasile Marin, căzuţi în acest loc, pe aceste câmpuri de bătălie transformate odată în tranşee, situate în epicentrul platoului misticii castiliene, unde au oferit, în floarea tinereţii, vieţile lor în bătălie în timpul ultimei şi glorioasei cruciade a creştinătăţii împotriva materialismului comunist şi ateu.

În acest an, 2020, se împlineşte a 50-a aniversare, jumătate de secol – îmi amintesc ca şi cum ar fi fost ieri! – de la data de 13 septembrie 1970 când se inaugura arcul de triumf, monumentul ridicat pe locul unde şi-au dat viaţa Moţa şi Marin, în onoarea lor şi a tuturor celor căzuţi în cadrul epopeei de eliberare, oriunde s-ar afla, reprezentaţi simbolic în piatră de granit de cele două litere, iniţialele numelor lor de familie care împreună formează un arc care ne aduce aminte instantaneu de gestul celor doi distinşi voluntari ai credinţei şi ai idealului care erau Moţa şi Marin.

Timpul care s-a scurs nu a şters nici sentimentul, nici amintirea şi nici semnificaţia acelei prime cruci de granit care marca locul exact unde germina sângele celor doi martiri şi eroi ai noştri din Garda de Fier, loc pe care s-a ridicat şi arcul pe care-l vedem astăzi şi care a fortificat spiritul Majadahondei şi ceea ce atunci era o simplă speranţă, azi, prin fidelitatea voastră permanentă, a devenit o certitudine fermă şi de nezdruncinat.

În acel an, 1970, am putut asculta plin de emoţie, la dezvelirea monumentului, discursul magnific al comandantului Mişcării Legionare şi succesorul Căpitanului Corneliu Zelea Codreanu, neuitatul nostru Horia Sima, şi caldele cuvinte ale celui ce a fost primul ambasador în Spania al Gărzii de Fier din România, nobilul, cultul şi neobositul Radu Ghenea, camarad fidel şi exemplar în toate gândurile şi aspectele vieţii lui.

Oratorii, într-o ocazie atât de solemnă, au fost numeroşi şi magnifici; ajunge să amintesc, pentru a fi corect, pe tenacele editor Traian Popescu; preşedintele comunităţii române din Spania, George Demetrescu; preşedintele Uniunii Românilor Deportaţi în Rusia, Nicolae Cârjă; preşedintele Comitetului Naţional Româno-American, Chirilă Ciuntu; reprezentantul românilor liberi, Ion Simicin; reprezentantul comunităţii române din Brazilia, Faust Brădescu; reprezentantul legionarilor din Germania, Demetrius Leontieş; reprezentantul românilor subjugaţi sub ocupaţia străină, Pavel Onciu; reprezentantul Vechii Gărzi a Mişcării Legionare în Spania, un om de neclintită loialitate, Gheorghe Costea; pe avocatul Saverio Castaldo sau pe principele Mihail Sturdza, unul din cei mai importanţi legionari care au urmat până la moarte linia trasată de Codreanu.

Dintre spanioli, au luat cuvântul, în acea istorică şi însorită zi, doi iluştri concitadini ai mei, doi toledani de excepţie, doi cavaleri prin excelenţă: generalul Ricardo Villalba Rubio, erou al Alcazarului din Toledo şi primul preşedinte al Asociaţiei Prietenii Majadahondei, organizaţie hispano-română creată pentru a contribui la „întărirea frăţietăţii dintre români şi spanioli şi menţinerea spiritului de camaraderie care a făcut posibil ca spaniolii şi românii să îşi dea viaţa în nobilul holocaust de pe pământul Majadahondei pentru a salva Spania de comunismul internaţional" şi dragul şi admirabilul nostru conducător, Blas Piñar Lopez, care cu oratoria sa briliantă şi elocventă, prin cuvinte exacte şi fraze inspirate, ne-a vorbit tuturor celor care am fost prezenţi şi l-am ascultat plini de emoţie când ne amintea că „spaniolii au o datorie de onoare şi de sânge" faţă de Moţa şi Marin şi de toţi cei care „deşi născuţi în ţări diferite, au venit aici ca să-şi dea viaţa ca pe o dovadă de dragoste" şi Blas Piñar îşi termina intervenţia prin cuvinte curajoase şi hotărâte pe care eu îmi permit aici şi acum să le repet în faţa voastră, fiind de o absolută actualitate astăzi când Spania se află din nou între „iubire şi ură, libertate şi tiranie, înger şi demon", terminând discursul genial cu următoarele cuvinte vibrante:

„Dacă sacrificiul lui Moţa şi Marin pe care acest monument ni-l aminteşte ne este de folos pentru a ne menţine în stare de vigilenţă, pentru a ne ţine încordată şi electrizată sensibilitatea şi armele noastre pregătite, atunci binecuvântat să fie acest monument! Pentru că într-adevăr atunci când prosperă mijloacele de trai, prosperă şi trădătorii şi duşmanii, de aceea Monumentul Moţa Marin reprezintă o sabie de foc ale cărei străluciri ne îndeamnă pe noi spaniolii să ne scuturăm din vieţile noastre comode şi banale".

Domnul Jose Luis Jerez Riesco, împreună cu părintele Marius Vişovan, pe platoul din faţa monumentului

Moţa şi Marin au murit pentru o cauză morală şi pentru adevăr şi au făcut-o participând la luptă, pentru revoluţia sufletelor, aşa cum ne aducea aminte Horia Sima: „Doar printr-un proces de creştinare interioară se dezvoltă calităţile eroului" şi eu întăresc că doar sacrificul pe care suntem dispuşi să ni-l asumăm va da măsura angajamentului nostru real şi va fi contrastul care autentifică adevărul din acţiunile noastre. Toate celălalte sunt elemente de conjunctură.

Spiritul Majadahondei pe care au ştiut să îl creeze cu exemplul lor Moţa şi Marin este evident departe de obiective şi banalităţi pentru că e – şi trebuie spus şi reamintit pentru a evita iluzii inutile – poziţionarea în cadrul duelului contradictoriu dintre dualitatea antagonică între milă şi nelinişte, între erou şi dezertor, între nobil şi mizerabil, între cei ce preferă să fie martiri şi cei lipsiţi de coloană vertebrală, care îşi pleacă capul în faţa infamiei, între altruism şi egoism şi, în definitiv, între a fi şi a nu fi.

Şi pentru a ne atinge obiectivele ne ajung două instrumente esenţiale: crucea – care conţine şi simbolizează învăţăturile valorilor evanghelice şi sabia – care, de la mâner la vârf poartă semnul onoarei şi al cruciadei. Aceste două instrumente vor trebui să se impună atunci când Dumnezeu sau ţara vor fi în pericol sau ameninţate de eternii şi puternicii lor duşmani care pândesc în penumbră, cu pretenţia de a domina lumea cu minciunile lor fariseice, impostori şi complotişti, toxici şi dezbinători, maeştrii ai perfidiei şi manipulatori, urmărind să anihileze şi să distrugă din fiinţa umană măreţia sentimentelor şi puritatea sufletească.

Şi acum să reînnoim jurământul cu hotărâre, readucând între noi pe cei care, cu exemplul vieţii, gândului şi morţii lor au fost făuritorii spiritului Majadahondei, cei care ne încarcă sufletele cu demnitate şi ale căror nume le invocăm cu recunoştinţă şi mulţumire, rostind pentru ei: Prezent!

Camarazii Ion Moţa şi Vasile Marin! Prezent!

Trăiască România Legionară!

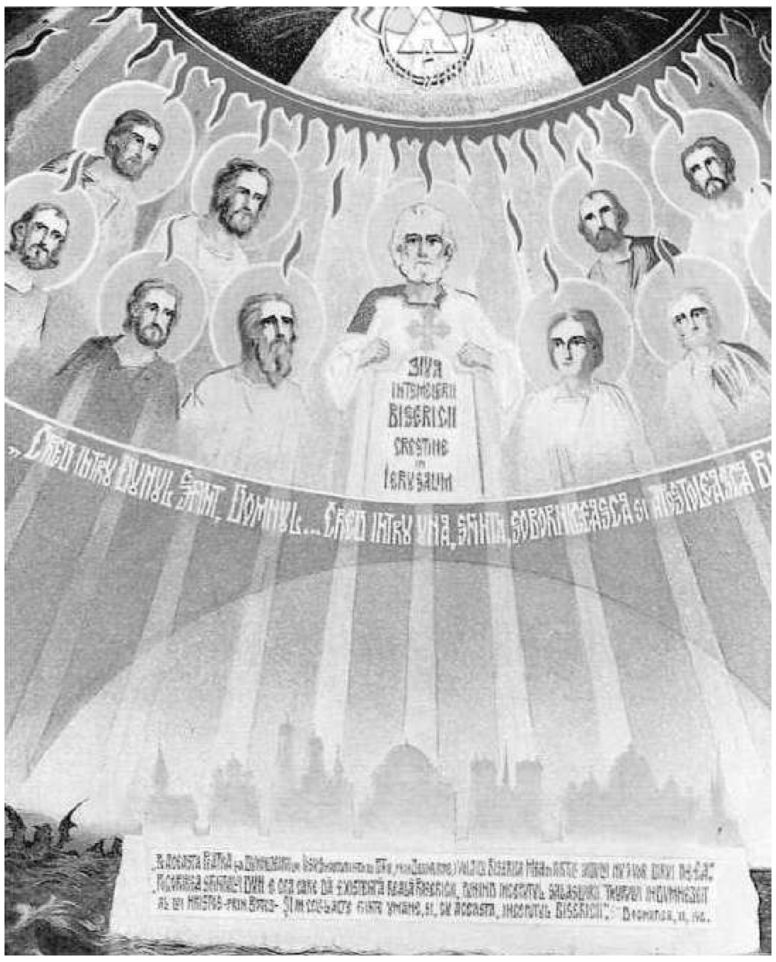
Trăiască Spania, una, mare şi liberă!

JOSE LUIS JEREZ RIESCO,

avocat, preşedinte de onoare al Asociaţiei pentru Custodiere a Monumentului Moţa-Marin

Despre pretinsele „mesaje secrete“ ascunse în pictura părintelui Arsenie Boca

BOGDAN MUNTEANU

La sporirea celebrităţii picturii din biserica Drăgănescu, realizată între anii 1968-1983 de părintele Arsenie Boca, au contribuit cu siguranţă inclusiv controversele iscate pe marginea ei. Dacă unele observaţii sunt pertinente, altele sunt pur şi simplu fabulaţii ieftine, iar altele, pe baza unei argumentaţii aparent coerente, încearcă să atribuie unor scene anumite sensuri şi intenţii care se dovedesc a ţine mai degrabă de imaginaţia acestor interpreţi decât de mesajul lor real.

Din categoria fabulaţiilor pe seama acestor picturi care circulă pe internet ar face parte aşa-zisele „profeţii“ privind atentatele de la 11 septembrie 2001. De fapt e vorba o scenă apocaliptică plasată în dreaptasus raportat la icoana Învierii, în care se vede un oraş cu blocuri-turn învăluit în flăcări şi fum, însă numai o imaginaţie prea înflăcărată ar putea distinge aici turnurile gemene din New York.

O altă aşa-zisă „profeţie“ atribuită părintelui Arsenie ar fi telefonul mobil aflat în mâna unui personaj care îl reprezintă pe omul modern, adept al confortului material, dar insensibil la lumea spirituală. Numai că telefonul acela nu e deloc unul mobil, ci cu … fir. Acesta porneşte de la receptorul ţinut în mână înspre masa din spate, pe care se află o cutie ciudată, un soi de combinaţie între televizor şi telefon. Pentru noţiunile de azi, ale omului familiarizat cu flatscreen şi smartphone, instalaţia cu pricina emană mai degrabă un aer ciudat şi vetust, nicidecum unul futurist sau „profetic“… În fine, o altă pretinsă „profeţie“ ar fi reprezentarea în cadrul aceleiaşi scene şi a navetei spaţiale care, după cum ştim, a zburat pentru prima dată în 1981, în vreme ce pictura de la Drăgănescu a fost finalizată în … 1983. Cred că şi aici orice alte comentarii sunt de prisos.

Pictura de la Drăgănescu în ansamblul ei

Fără îndoială, pictura de la Drăgănescu conţine o serie de elemente care se abat în mod deliberat de la canoanele iconografice ortodoxe, tocmai pentru că intenţia din spatele ei este aceea de a transmite un mesaj adresat omului contemporan. Asupra oportunităţii plasării acestui mesaj tocmai în pictura unei biserici e bine să se pronunţe specialiştii în domeniu.

Deşi, pe de altă parte, nu cred că părintele Arsenie a pictat gândindu-se la ce vor spune aceştia, ci mai degrabă la ce poate el să comunice omului obişnuit, prin limbajul imaginilor şi al culorilor transformat cu curaj în vector de misionarism într-o epocă atee, în care Biserica şi credinţa erau marginalizate. Astăzi, în ciuda defectelor lumii în care trăim, nu există oprelişti politice sau administrative în calea propovăduirii evanghelice, deci o asemenea abordare ar fi lipsită de temei.

Aşadar, pentru o exegeză corectă a picturii arseniene, trebuie ţinut seama şi de *contextul istoric* în care a fost realizată, ea neputând fi judecată doar sub aspectul atemporal al erminiei artei eclesiale bizantine. Ea repezintă în acelaşi timp o predică în imagini, o operă care dincolo de artă vrea să transmită şi un mesaj creştin unei lumi atee. Însă vom vedea dacă el corespunde cu ceea ce vor să sugereze unii, care pretind că ar fi descifrat o serie de „secrete” ascunse în spatele picturii părintelui Arsenie. Sper ca cititorul acestor rânduri se va convinge la final de faptul că, dacă e vorba într-adevăr de un mesaj „încifrat“, atunci acesta e atât de bine ascuns, încât … nu l-a decriptat încă nimeni până acum.

Poate cu o singură excepţie remarcabilă, care însă şi-a dezvăluit singură secretul: părintele Arsenie Boca a trecut la Domnul pe 28 noiembrie 1989, zi în care Biserica îl prăznuieşte pe Sfântul Ştefan cel Nou, al cărui martiriu e zugrăvit şi pe peretele din altarul bisericii din Drăgănescu. Aceasta e într-adevăr o profeţie autentică, căci numai Dumnezeu cunoaşte ceasul sfârşitului fiecăruia dintre noi, o putere pe care demonii nu o au. La acest punct esenţial, explicaţiile detractorilor părintelui Arsenie, care nu pot să conceapă aşa ceva, sunt cât se poate de confuze şi de neconvingătoare.

E adevărat, în pictura de la Drăgănescu există şi o serie de aspecte controversate. Odată ar fi reprezentarea cu aureolă de sfinţi a episcopului got Ulfila, considerat de mulţi că ar fi fost eretic arian (deşi există studii care susţin că de fapt era perfect ortodox, dar nu e locul pentru a intra aici în detalii) sau a lui Francisc de Assisi. Chiar considerând că Ulfila a fost de fapt ortodox, sau că Francisc a dus o viaţă exemplară închinată lui Hristos, revenind la simplitatea evanghelică şi neintrând în polemicile dogmatice dintre Apus şi Răsărit (această concepţie fiind apreciată şi de Nichifor Crainic în cursul său de mistică drept *„un reflex al geniului ortodox asupra catolicismului, de aceea nimic din formele în care s-a realizat creştinismul occidental nu ne atât de familiar nouă, ortodocşilor, ca franciscanismul”*) totuşi ei nu sunt sfinţi canonizaţi de Biserica Ortodoxă. Ca atare, reprezentarea lor cu aureolă e într-adevăr mai degrabă o licenţă artistică, menită să arate aprecierea pictorului pentru cele două personaje. E poate o expresie a nădejdii că, de vreme ce „Duhul suflă unde voieşte”, există şi oameni drepţi care se pot apropia foarte mult de sfinţenia pe care însă doar Biserica poate să o declare „canonică”, iar nu un simplu artist, indiferent cine ar fi el, şi indiferent dacă la un moment dat chiar el însuşi ar fi canonizat.

Iisus în zeghe

Tot în categoria icoanelor celebre realizate de părintele Arsenie Boca se înscrie şi reprezentarea de la Biserica Sf. Elefterie din Bucureşti a Maicii Domnului cu Pruncul înveşmântat în „zeghe”. Într-adevăr, faldurile de pe veşmântul Mântuitorului, care are culoarea gri, ar putea sugera printr-o iluzie optică (atunci când distanţa, unghiul şi iluminarea sunt cele potrivite) dungile de pe o zeghe de deţinut. Icoana a fost pictată în 1959, an în care părintele Arsenie a fost silit să plece de la Prislop şi să intre în viaţa civilă, iar puşcăriile comuniste gemeau de deţinuţi politici. Este această reprezentare neobişnuită o pură întâmplare, un efect minor, amplificat în imaginile de pe internet de programe gen photoshop sau totuşi avem de-a face cu un simbol camuflat în mod deliberat? Ar putea fi oricare dintre variante, dar o certitudine nu vom avea niciodată.

Acest fapt a aprins probabil fantezia altor interpreţi, care s-au străduit să găsească astfel de „mesaje” secrete într-o serie de picturi de la Biserica Drăgănescu. Nu intenţionez să contest buna credinţă şi râvna autentică a acestor autori, dar îmi permit în schimb să ridic o serie de semne de întrebare privind logica de tip „parafactual” a interpretării lor, adică tendinţa de a pune pe seama intenţiilor reale ale pictorului ceea ce de fapt nu este decât rodul propriei imaginaţii fecunde.

Bisericile din icoana Cincizecimii

Primul exemplu se referă la Icoana Pogorârii Sfântului Duh (a Cincizecimii) de la Biserica Drăgănescu şi la interpretarea din cartea lui Radu Ioan Comşuţa, „Descoperirea unei taine“ (ed. a 2-a, Editura Arsenie Boca, 2018). În această reprezentare, mai jos de soborul apostolilor peste care se pogoară limbile de foc ale Duhului Sfânt şi sub fragmentul din crez care se referă la *unicitatea şi sobornicitatea* Bisericii, sunt pictate şapte biserici aparţinând unor stiluri şi epoci diferite. Ele apar zidite pe o stâncă înconjurată de valuri, inscripţionată cu un citat din „Dogmatica” lui Dumitru Stăniloae, care începe cu citatul evanghelic *„Pe această piatră voi zidi Biserica Mea...”* . Autorul remarcă în mod corect că în acest caz avem de-a face cu o perspectivă cultural-antropologică şi nu cu una ţinând de relativismul dogmatic specific ecumenismului, promotor al aşa-zisei „teorii a ramurilor”, după care Biserica ar fi deplină doar dacă o privim drept uniune orizontală a feluritelor ramuri apărute în urma schismelor petrecute de-a lungul istoriei.

Teza principală a cărţii este însă aceea că cele şapte biserici reprezentate în icoana Cincizecimii ar corespunde celor şapte biserici din cartea Apocalipsei. Din păcate se trece cu prea mare uşurinţă peste faptul că, atunci când sunt subordonate şablonului unei idei preconcepute, asocierile alese devin adesea discutabile.

Prima biserică din cele şapte reprezentate la Drăgănescu ar semăna mai degrabă cu o biserică cu turlă alungită, foarte răspândită în România. E vorba de un stil de construcţie utilizat frecvent în zona rurală, asociere pe care autorul o respinge, pentru că ea nu prea s-ar potrivi cu uşurinţă la caracteristicile Bisericii din Efes, prima din şirul celor din Apocalipsă. E nevoit astfel să forţeze o altă interpretare, anume că am avea de-a face de fapt cu o biserică catolică, găsind unele asemănări cu nişte biserici destul de puţin cunoscute din Italia sau Franţa, situate mai degrabă în zone provinciale. Să fi fost chiar asta alegerea părintelui Arsenie pentru o clădire menită să ilustreze în mod reprezentativ occidentul catolic? De ce nu cea de-a cincea din şir, care e în mod evi-

continuare în pag. 7

DESPRE PRETINSELE „MESAJE SECRETE“ ASCUNSE ÎN PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

dent o catedrală gotică cu două turnuri gemene, semănând foarte mult cu celebra Notre Dame? Sau cea de-a șasea, care e în mod limpede o reprezentare a catedralei Sf. Petru din Roma? Răspunsul pe care-l primim vine din convingerea cu caracter „dogmatic” după care simbolurile respective nu s-ar mai potrivi atunci cu bisericile corespunzătoare din Apocalipsă, deși concluzia de bun simț ar fi mai degrabă aceea că probabil nu există niciun mesaj „secret” în spatele celor șapte biserici de la Drăgănescu și nicio intenție de asociere cu Apocalipsa.

Varianta cea mai plauzibilă pare totuși aceea că în prima reprezentare de la Drăgănescu avem de-a face cu o biserică în stilul celor zidite de Ștefan Cel Mare. Asemănarea ei cu bisericile Sf. Nicolae din Dorohoi sau din Iași, sau cu Sf. Gheorghe din Hârlău este mult mai mare decât cu acele biserici occidentale, mai ales dacă privim acoperișul turlei, care iese peste nivelul zidului acesteia și care indică un profil rotund, iar nu pătrat. În plus, poziționarea turlei se apropie mai mult de stilul bisericilor ștefaniene, fiind situată mult mai în lateral decât în cazul acelor biserici apusene.

A doua biserică din șirul de la Drăgănescu pare a fi o vedere din față a celebrei biserici de la Curtea de Argeș. Ar putea semăna și cu una în stil rusesc, după cum sugerează autorul, pentru a rămâne fidel paradigmei sale, deși acoperișurile turlelor ar indica parcă mai degrabă prima variantă. Chiar admițând că părintele Arsenie s-ar putea să fi pictat aici o biserică rusească, să mergem mai departe.

A treia biserică ține de un stil mai eclectic, având trei turle înalte, dar cu înălțimi diferite, unele rotunde, alta ascuțită. În carte aceasta e asociată protestantismului, fiind identificată la modul concret cu o mare biserică evanghelică din Stuttgart (ni se spune că seamănă dacă e privită dintr-un anumit unghi) deși proporțiile celor trei turle nu corespund, deci e limpede că nu avem de-a face cu o reprezentare perfectă a ei. Așadar, până când nu identificăm cu certitudine „originalul”, modelul din care s-a inspirat părintele Arsenie Boca, orice dezvoltare pe baza acestei supoziții e pură speculație. Nu ar putea fi oare vorba și aici de o biserică ortodoxă, similară de pildă cu Biserica lipovenească din Iași? De ce nu? În orice caz, corespondențe cu imaginea pictată de părintele Arsenie ar trebui căutate mai degrabă în zona stilistică rusă decât protestantă, caz în care biserica anterioară ar fi în mod evident cea de la Curtea de Argeș.

A patra e o basilică în stil bizantin, cu o cupolă rotundă. Autorul propune două variante de interpretare. Una ar fi Sfânta Sofia din Constantinopol, pe care însă o respinge imediat, probabil pentru că nu găsește „potriveli” suficiente cu Apocalipsa, susținând că reprezentarea de la Drăgănescu e asimetrică, deși ar putea fi Sf. Sofia privită dintr-un anumit unghi. Varianta aleasă e Biserica Sf. Mormânt din Ierusalim (deși aceasta are două cupole, cea de la Drăgănescu numai una, iar dacă admitem că e privită dintr-o perspectivă aparte, ne putem întoarce iarăși la interpretarea cu Sf. Sofia). Biserica din Tiatira despre care se vorbește în Apocalipsă ar fi așadar asociată cu ... iudaismul, mai precis cu acea rămășiță evanghelică care ar contrasta cu sionismul de natură politică. În tot cazul, dacă ne uităm de unde am pornit și unde am ajuns, pare greu de crezut că o biserică în stil bizantin să fi fost aleasă de părintele Arsenie drept simbol pentru ... iudaism.

A cincea biserică reprezentată la Drăgănescu e în mod evident o catedrală gotică, probabil Notre Dame. O aluzie potrivită la civilizația occidentală, iar mustrările aduse în Apocalipsă Bisericii din Sardes s-ar putea aplica și fenomenului de secularizare al creștinismului occidental din ultimele veacuri. Deși, în treacăt fie spus, stilul gotic nu e specific perioadei iluministe, deci nu e un simbol tocmai potrivit pentru aceasta.

A șasea biserică e în mod evident catedrala Sf. Petru din Roma. Numai că până acum în interpretările din carte a fost vorba în repetate rânduri de felurite ipostaze ale bisericilor apusene. Cea răsăriteană ar fi reprezentată deocamdată doar prin varianta rusă, căci arhitectura bizantină a fost asociată în mod straniu cu altceva, pentru o mai bună sincronizare cu

Apocalipsa. Rigiditatea paradigmei autoimpuse se face simțită din ce în ce mai stringent, iar interpretările devin tot mai forțate. Catedrala Sf. Petru ar simboliza prin urmare nu în mod logic „Roma”, nici măcar „a doua Romă” care a fost Constantinopolul, ci „a treia Romă” care ar fi, atenție, nu Moscova, cum s-ar gândi poate unii, ci ... România! Interpretarea e îndrăzneață, pentru că se bazează pe ortodoxia latină a Țărilor Române, care ar reprezenta „Bizanțul după Bizanț” și protectoare vreme de secole a inimii Ortodoxiei care este Athosul.

Dar să ne uităm de unde am pornit și unde am ajuns și să ne întrebăm dacă părintele Arsenie, care nu poate fi bănuit de cripto-catolicism, a dorit să plaseze în această pictură un mesaj atât de „secret” încât să asocieze, după cum sugerează autorul, o biserică profund ortodoxă cu „putere mică”, care e cea mai iubită de Dumnezeu dintre toate cele șapte din Apocalipsă, tocmai cu ceea ce reprezintă prin excelență simbolul papalității și al bisericii occidentale? Dacă ar fi dorit într-adevăr să sugereze o corespondență între Biserica din Filadelfia și cea de-a șasea biserică pictată la Drăgănescu ca simbol pentru creștinismul românesc, atunci alegerea mai sugestivă ar fi fost Voronețul sau Curtea de Argeș, adică ceva similar cu primele două din șirul celor șapte pictate.

În fine, a șaptea și ultima biserică din cele pictate la Drăgănescu, datorită „mini-turlelor” amplasate pe acoperișul turlei mari, e identificată cu anumite biserici gotice din Cehia. Totuși, acestea nu au doar o singură turlă precum cea de la Drăgănescu, care ar putea fi de fapt o biserică de lemn maramureșeană, precum cele de la Șurdești sau de la Plopiș (ambele sunt greco-catolice).

Indiferent care ar fi varianta corectă, paradigma prin care e interpretată icoana de la Drăgănescu șchioapătă aici tare de tot. Autorul identifică a șaptea Biserică din Apocalipsă, cea din Laodiceea, care nu e „nici rece, nici fierbinte”, cu … „Biserica Ortodoxă de rit bizantin”, care se manifestă adesea cu auto-suficiență și formalism. Faptul că e certată mai aspru decât celelalte e explicat printr-o comparație cu un elev eminent, care e judecat mai sever tocmai pentru ca să nu se blazeze. Nu e cazul să discutăm aici această asociere, care își are probabil îndreptățirea ei. Numai că în acest caz am avea de-a face fie cu o pană de inspirație a părintelui Arsenie, care nu a găsit alt simbol pentru ortodoxia formalistă decât o biserică în stil apusean sau una greco-catolică maramureșeană, fie cu o lipsă esențială, care pune în discuție întreaga paradigmă privind paralelismul dintre cele șapte biserici de la Drăgănescu cu cele din Apocalipsă.

În lumina analizei de mai sus, varianta cea mai plauzibilă este aceea că primele patru biserici din șirul celor șapte de la Drăgănescu sunt ortodoxe, aparținând spațiilor culturale românesc, rusesc și bizantin, iar următoarele trei sunt catolice, corespunzând de asemenea feluritelor epoci istorice și spații etno-culturale: goticul francez, stilul renascentist italian și cel tradițional maramureșean. În acest caz însă, nu prea mai rămâne loc pentru acele „mesaje secrete” deduse mai mult printr-o interpretare „parafactuală”, adică despre ce anume *ar putea transmite* Pr. Arsenie Boca prin pictura sa, dar conferindu-i sensuri bazate mai degrabă pe propria imaginație și pe speculații nefondate decât pe ceea ce s-ar impune în mod firesc luând în considerare evidențele empirice.

Adormirea Maicii Domnului

O altă reprezentare de la Drăgănescu pe seama căreia sunt puse alte „mesaje secrete” este Adormirea Maicii Domnului. Pe lângă clipul de pe youtube, interpretarea aparținând lui Călin Kasper e inclusă și în romanul „De la inimă spre cer” (Editura Virtuală, 2014).

Ceea ce frapează la această icoană e prezența unei stranii dungi portocalii vizibilă pe pe gâtul Maicii Domnului întinsă pe catafalc, precum și cutele de tip „zeghe” de pe mânecile care ies de sub veșmânt (tehnică similară cu cea folosită la icoana Pruncului din biserica Sf. Elefterie). Mai mult, manșetele de culoare portocalie, care contrastează cu culoarea veșmântului, și mâinile încrucișate pe piept pot crea la o privire superficială impresia unor cătușe, datorită tivului de aceeași culoare portocalie al veșmântului vișiniu care trece pe sub manșete. Dacă acordăm credit interpretării icoanei cu pruncul în zeghe de la biserica Sf. Elefterie ca fiind un simbol pentru poporul român oprimat de comunism, atunci în acest caz s-ar deduce cel mult faptul că și această pictură a lui Arsenie Boca ar putea ascunde un mesaj similar.

Deși interpretările ar trebui să se oprească aici, autorul brodează în continuare țesătura unui întreg scenariu halucinant. Astfel, datorită acelei cute de pe gât, imaginea ar sugera de fapt un deținut ucis prin strangulare și l-ar reprezenta astfel nici mai mult nici mai puțin decât pe ... Corneliu Codreanu „camuflat” sub chipul Maicii Domnului. Odată fixată din capul locului această paradigmă, la fel ca în cazul icoanei Cincizecimii, nu e greu să fie găsite o mulțime de alte pretinse „potriveli”, deși acestea au mai întotdeauna o explicație simplă, de bun-simț.

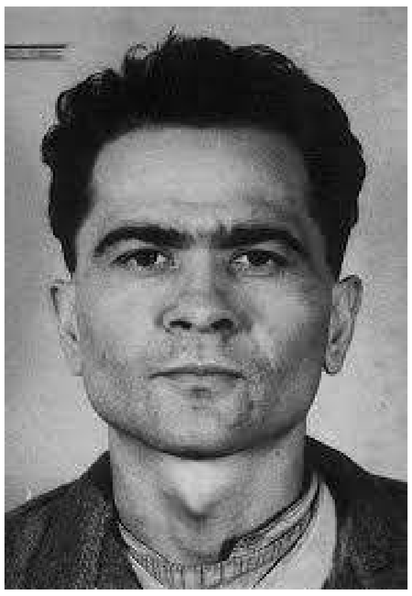
Să luăm detaliile pe rând. Mai întâi cuta aceea portocalie de pe gât nu apare atât de pronunțată în alte fotografii ale aceleiași icoane, unde se vede limpede că de fapt reprezintă marginea unei alte piese de îmbrăcăminte, aflată dedesubt. Culoarea e gri cu un tiv portocaliu-palid, iar cutele de pe mânecile cămășii Maicii Domnului țin de o anumită tehnică folosită și în cazul altor personaje reprezentate la Drăgănescu, ca Sf. Gheorghe sau Sf. Dimitrie, unde asocierea cu o zeghe nu are niciun sens. Chiar presupunând că în cazul Maicii Domnului am avea de-a face în mod voit cu o cămașă de tip zeghe cu manșete portocalii, pentru ca jocul culorilor similare cu ale tivului veșmântului să creeze iluzia unor cătușe, atunci e logic ca tivul de la gât al acestei cămăși gri să fie tot gri sau portocaliu – altă posibilitate nu există. Prezența acelei „dungi” de la gât e practic obligatorie, ca parte din acea cămașă, prin urmare nu e cazul să ne hazardăm să vedem peste tot apariții „verzi” pe pereți.

Căci, pentru a sugera că icoana ar avea o legătură cu legionarii, autorul interpretează acei luceferi decorativi care înconjoară ovalul în care e pictată drept niște ... urme de gloanțe! Deși nu e clar cine ar putea să fie trăgătorii. Legionarii? Posibil ca Pr. Arsenie să fi simpatizat cu ei, dar în niciun caz cu ... gloanțele lor, ale căror urme să le mai și picteze. Atunci poate ucigașii carliști, care în septembrie 1939 au secerat sute de legionari? Numai că icoana de față parcă se referea totuși la un alt episod. Dar, dacă ne aruncăm puțin privirea și în alt colț al Bisericii Drăgănescu, vom vedea că avem de-a face cu un simplu element decorativ și nimic mai mult. Căci e imposibil de susținut că cerul de deasupra Maicii Domnului cu Pruncul să fie de asemenea ciuruit de ... gloanțe, adică rod al unui puseu de imaginație artistică morbidă.

continuare în pag. 8

Aspecte ale detenției comuniste în memoriile lui Aurel Vişovan (VIII)

TIMPUL

Recenta reeditare, la editura Evdokimos, a cunoscutei lucrări memorialistice a lui Aurel Vişovan - **„Dumnezeul meu, Dumnezeul Meu pentru ce m-ai părăsit?”** *ne dă ocazia unor abordări tematice care - sperăm - vor fi de folos atât cercetării istorice asupra represiunii comuniste, cât şi publicului larg.*

Viața deținutului politic din închisorile comuniste este marcată puternic de lipsa totală a contactului cu familia, cu exteriorul, cu viața societății, de lipsa informațiilor, a reperelor care organizează, ritmează o viață normală. În închisoare TIMPUL nu mai are aceeaşi semnificație. Foamea, frigul, torturile, aşteptarea terorizantă, lipsa de perspective deformează percepția asupra timpului, care uneori trece extrem de chinuitor, alteori dispare complet. Pentru Aurel Vişovan, timpul părea că s-a oprit la vârsta de 22 de ani… următorii 16 ani se numără pe o altă dimensiune… (M. V.)

Piteşti, 1949… Oscilația aceasta zănatică între tortură şi frig, preferând întotdeauna una celeilalte… timpul se deformase. Zilele nu mai aveau nume. Sărbătorile dispăruseră într-un hău de parcă n-ar fi existat niciodată. Când a fost Crăciunul (1950) n-am ştiut... După cum n-am ştiut că ar fi putut să existe aşa ceva. Dacă cu un an înainte, în ajunul Crăciunului când s-a dezlănțuit urgia... Dacă cu un an mai înainte - repet - auzeam clinchetul clopoțeilor şi glasul copiilor ce vesteau naşterea lui Isus, Crăciunul din 1950 - în acest şoc al groazei - nici n-a existat. Aceleaşi chinuri de clipă de clipă... Acelaşi frig ce ne îngheța până şi respirația. Nici nu gândeam că putea exista undeva prin lumea largă un Crăciun al bucuriei. Pur şi simplu, Crăciunul - pentru noi cei din închisoarea Piteşti - nu a existat. (pag. 49)

Piteşti, 1950… Aceste torturi se arată a fi veşnice dar… (şi aici e raza de speranță decare vorbeam)… eu nu sunt veşnic. Pe undeva în acest timp eu am o limită. O limită după care acest dar de la Dumnezeu ca omul să aibă o viață limitată va opera şi pentru mine... Deci, chiar dacă ar mai ține aceste chinuri ani la rând, chiar dacă aş ajunge să trăiesc vârsta de 100 de ani (au mai fost oameni care au depăşit vârsta de 100 de ani), dar să fi trăit cineva vârsta de 200 de ani n-am auzit. Ei bine, până la 200 de ani voi scăpa. Aşa am ajuns la singura mea rază de speranță cu care reuşeam din când în când să mă consolez. Pe cât de absurd, pe atât de real pentru mine. I-am mulțumit lui Dumnezeu că n-a făcut omul veşnic. Acest gând a fost sprijinul meu atunci... şi de atunci de-a lungul anilor mei trişti. (pag. 52)

Piteşti, 1951… Timpul trecea greu, nelăsând să treacă nici o ştire din exterior. Îmi amintesc de amurgurile deosebit de frumoase care se conturau dinspre Trivale. Erau nişte amurguri dureros de frumoase. Le priveam cu toții din cameră într-o tăcere totală până se stingeau, într-un târziu, sângerânde. Căutam să ne împletim gândurile noastre cu ale celor de acasă despre care nu ştiam nimic şi care - desigur - nici dânşii nu ştiau nimic de noi. (pag. 57)

Gherla, 1951… Pluteam ca pe un ocean de smoală în care negura groazei acoperise totul. Nu ştiam nici unde-i răsăritul, apusul, nici miazanoapte sau miazazi. Timpul trecea, dar nu ştiam că trece. Doar umbre ale groazei se perindau pe dinaintea mea, fioruri demonice îmi fulgerau prin şira spinării, de la stânga la dreapta, numai coşmare... În felul acesta s-au furişat pe lângă mine fără să sesizez sărbătorile Crăciunului anului 1951şi sărbătoarea Anului Nou 1952. Când mă gândesc retroactiv, am impresia că nici nu a fost Crăciun în anul 1951, cum nici An Nou în anul 1952. (pag.76)

Aiud, 1954… Acolo am petrecut sărbătorile cu o supă servită la trei zile şi o bucățică de pâine. Era un frig teribil. Trebuia să țopăi tot timpul ca să nu îngheț. Acolo am stat vreo şapte sau zece zile… Timpul trecea foarte greu datorită foamei şi frigului. În schimb mă puteam ruga. Gândindu-mă la ce am suportat la Piteşti, pedeapsa mi se părea -totuşi - uşoară. (pag. 102)

Aiud, 1956… Şi timpul trecea, când mai greu, când mai uşor. Mă reconforta prezenta lui Gigi Dragon, Tase Berzescu, Vasile Alupei, Tavi Rădulescu, Mihai Timaru… care de-a lungul timpului mi-au fost ca adevărați frați şi care m-au ajutat să mă pun pe picioare. (pag. 114)

Baia Mare, 1959… Într-o maşină-dubă, de data asta fără lanțuri la picioare, ajung la Baia-Mare, dus direct la Securitate şi tot singur în celulă. Deşi eram îngrozit de ce avea să urmeze, cel puțin voi afla ce vor de la mine. Dar n-a fost să fie aşa. Mult experimentata Securitate mai avea o metodă rafinată de distrugere a omului : metoda de a te ține în tensiune crescândă prin aşteptare îndelungată. Au trecut zile şi săptămâni şi nu m-a întrebat nimeni nimic. Am ajuns eu să doresc să fiu scos la anchetă. Aşteptarea era un coşmar ce creştea, luând proporții apocaliptice. „Ce vor de la mine?” era întrebarea ce mi-o puneam obsesiv. (pag. 176)

Aiud, 1963… Nu prea aveam noțiunea timpului, dar ştiam că sărbătorile Crăciunului se apropie şi, odată cu ele, şi sfârşitul anului 1963. Fredonam colinde mai mult în gând. Depănam amintiri şi prin antiteză, vedeam strălucind luminile pomului de acasă, în timp ce la Zarca bâjbâiam în semiîntuneric şi îngheț. (pag. 203)

DESPRE PRETINSELE „MESAJE SECRETE“ ASCUNSE ÎN PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

Reprezentarea Adormirii Maicii Domnului pictată de părintele Arsenie conține în mod firesc şi o serie de elemente tipice în iconografia ortodoxă, care țin practic de canonul acesteia, dar cărora autorul nostru le conferă o interpretare complet deturnată. Zidurile din fundal sunt ale cetății Ierusalimului şi nu seamănă deloc cu închisoarea Jilava, cum ni se sugerează. Cele trei stele de pe umerii şi fruntea Maicii Domnului nu semnifică „grade militare” (în cel mai bun caz am avea atunci un „locotenent major”, căci gradul de „căpitan” presupune patru stele), ci simbolizează întreita feciorie a Născătoarei de Dumnezeu. În fine, iudeul ale cărui mâini întinse spre catafalc sunt retezate cu sabia de un arhanghel e de asemenea un element care apare frecvent în reprezentarea iconografică a acestui praznic ortodox. Nimic special prin urmare, cu atât mai puțin se poate identifica în acest personaj, sub motto-ul sugestiv „jos mâinile de pe Căpitan!”, figura lui … Nicolae Iorga, doar pentru că are chelie şi barbă roşcovană. Cu atât mai mult cu cât Iorga era tuns scurt şi nu purta plete precum personajul din icoană.

Dacă recapitulăm cele spuse până acum, vom constata prin urmare că nu avem niciun element decisiv care să permită asocierea acestei icoane cu persoana lui Corneliu Codreanu. Totuşi, pentru a-şi întări teza, autorul nostru merge mai departe şi identifică o serie de alte personaje din această icoană. Despre această tentativă suntem însă avertizați: *“Nu uitați că asemănarea personajelor pictate nu putea fi prea apropiată de fizionomiile reale, fiindcă altfel Securitatea ar fi descoperit simbolistica ascunsă şi desigur că ar fi acoperit cu var toate frescele bisericii Drăgănescu. Asemănarea este doar sugerată!”* Da, numai că în acest caz oricine poate interpreta orice, trebuind numai să lase frâu liber imaginației!

Despre Nicolae Iorga am vorbit deja şi am văzut că asocierea nu poate fi luată în serios. Mai departe, Apostolul Petru, cel care ține cădelnița la capul Maicii Domnului, doar pentru că are chelie şi barbă albă (la fizionomie am văzut deja că nu aduce), e identificat cu… generalul Cantacuzino. Asta deşi reprezentarea Sf. Apostol Petru e una obişnuită, pictată la fel de părintele Arsenie şi în alte scene din Drăgănescu, unde o asemenea asociere nu-şi are sensul. Femeia din dreapta, ale cărei trăsături aproape că nu pot fi distinse, poate fi identificată cu orice altă femeie, deci şi cu soția Căpitanului, iar asemănarea celor doi de lângă ea cu Moța şi Marin e mai mult decat vagă. Nasul personajului identificat cu Vasile Marin e tipic pentru multe personaje pictate de Arsenie Boca, iar cel considerat a fi Ion Moța e de fapt Sf. Apostol Ioan, pictat la fel şi în alte icoane de la Drăgănescu (Cincizecimea, Schimbarea la Față, Cina cea de Taină).

Ținând însă cont de faptul că scrierea lui Călin Kasper e considerată de autorul ei ca fiind un roman, ea trebuie privită ca atare, cititorul trebuind doar să poată distinge între ficțiune şi realitate.

Concluzie

Chiar dacă pictura de la Drăgănescu a părintelui Arsenie Boca conține o mulțime de mesaje, ele sunt evidente şi țin în majoritatea lor de o mărturisire creştină sub un regim politic ateu. Interpretările care susțin prezența unor aşa-zise „mesaje secrete” trebuie însă privite cu reticență. Majoritatea detaliilor pe care se bazează acestea au de fapt o explicație cât se poate de simplă, care nu le confirmă. Dacă aceste picturi conțin într-adevăr un mesaj ascuns, atunci acest lucru este atât de bine realizat, încât până acum nimeni nu i-a aflat cu adevărat „cheia”.

Părintele Arsenie probabil că s-ar amuza copios dacă ar şti câtă cerneală „virtuală” a curs pentru pretinse explicații sofisticate ale unor elemente cât se poate de simple şi cel mai probabil lipsite de orice substraturi ascunse.

BOGDAN MUNTEANU

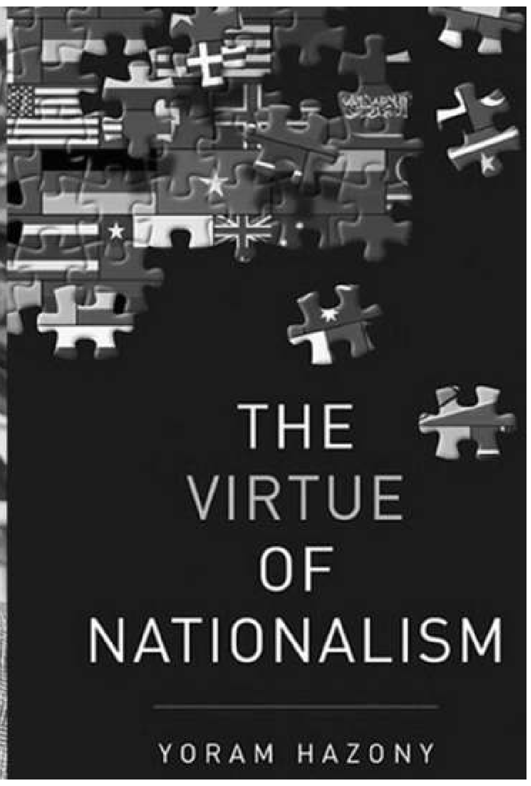
Notă: O versiune extinsă a acestui text, care pentru o mai bună ilustrare include mai multe imagini sau legături către acestea, poate fi citită în pagina noastră de internet.

LUMEA IDEILOR

Virtutea naționalismului (1)

BOGDAN MUNTEANU

Pe 3-4 februarie 2020 a avut loc la Roma conferința „National Conservatism" care a reunit o serie de personalități de referință pe plan politic sau doctrinar. Figura ei tutelară a fost Yoram Hazony, un filosof contemporan de orientare conservatoare, teoretician al resurecției și importanței naționalismului, critic al progresismului, al globalismului utopic și al corectitudinii politice, autor al cărții „The Virtue of Nationalism" („Virtutea naționalismului") publicată în 2018 la Basic Books și distinsă cu premiul de „cartea conservatoare a anului 2019". E considerat unul din cei mai influenți gânditori conservatori contemporani, fiind printre altele și președinte al „The Edmund Burke Foundation", organizatoarea seriei de conferințe din ciclul „National Conservatism".

Introducerea cărții amintite începe cu o constatare: în ultimii ani politica Statelor Unite și a Marii Britanii s-a întors spre naționalism (prin principiul „America first" al președintelui Trump și prin Brexit) și că în urmă cu câteva decenii naționalismul nu era privit atât de negativ precum îl reflectă discursul public majoritar de azi. Ciclul istoric prin care trecem actualmente ar fi așadar unul în care ideea naționalistă tinde să revină în vogă, după o perioadă mai lungă de eclipsă.

Autorul ne dă și detalii despre propria biografie. A fost toată viața un naționalist evreu, un sionist, descendent al unei familii care s-a stabilit în Palestina în anii 20-30 ai secolului trecut, cu visul -devenit în cele din urmă realitate- de a înființa acolo un stat național evreu. Spre deosebire de alți conaționali ai săi, urmași ai celor veniți pe tancurile sovietice ca să „fericească" popoarele cotropite cu utopia bolșevismului internaționalist, și care se manifestă azi drept adversari ai naționalismelor, linia pe care s-a format Yoram Hazony e una onestă, care se pretinde limitată la un proiect politic de natură locală, specific tradițiilor culturale și religioase ale neamului său.

Firește, universalitatea unor principii își pune pecetea și pe structura gândirii sale, care e bazată pe opoziția polară dintre *naționalism* și *imperialism*. Primul termen e înțeles în sensul că lumea în care trăim devine una mai bună atunci când e alcătuită din națiuni libere și suverane, care își cultivă propriile tradiții și își urmăresc propriile interese, fără ingerințe externe. Imperialismul dorește în schimb aducerea de pace și prosperitate pentru întreaga omenire, forțând în acest scop o unificare cu caracter politic. Forma sa actuală este „globalismul", care la limită vizează un „guvern mondial", dar, după cum vom vedea, aici se încadrează și proiecte unificatoare la scară continentală, precum Uniunea Europeană.

Distingerea celor două concepții are un caracter dihotomic: ori aderi la una, ori la cealaltă. Tensiunea dintre ele este ireductibilă. Autorul se poziționează tranșant, atribuind atitudinii naționaliste chiar caracterul unei „virtuți", pe care o declamă încă de pe frontispiciul cărții sale. După cum vom vedea din analiza ei (întinsă pe parcursul mai multor episoade), tendințele de agresiune și de cotropire a altor neamuri nu sunt atribuite naționalismului autentic, ci... termenului opus, care este imperialismul, fie și când acesta e deghizat în haine naționaliste, cum a fost de pildă în cazul celor două Războaie Mondiale din secolul trecut.

Paradigma lui Hazony, adică antinomia dintre naționalism și imperialism, se deosebește radical de dogma stângii actuale, care polarizează între liberalismul globalist și iliberalismul populist. Pentru el liberalismul nu este decât un simplu veșmânt ideologic al imperialismului globalist, care agresează firescul identităților naționale. Noțiunii de „naționalism" îi este restaurat astfel sensul său genuin, necontaminat de conotațiile negative conferite în mod artificial de adversarii ideologici, Hazony refuzând substituirea lui cu eufemisme de genul „patriotism" sau „populism".

Mediul din care provine Hazony și sinceritatea convingerilor sale are importanță mai ales pentru cei care au o așezare similară în tradiția neamului lor, pe care l-ar dori de asemenea independent și apt să se dezvolte conform acesteia, eliberat din chingile în care îl ține legat globalismul. Imperativul ca acest principiu să fie urmat cu strictețe de toate curentele naționaliste, care să se respecte reciproc, formând o alianță mai mult sau mai puțin strânsă împotriva globalismului, nu poate fi decât salutat.

Totuși, aici trebuie remarcată și situația oarecum stranie, după care atât promotorii principali ai cosmopolitismului și globalismului (exemplu paradigmatic: Soros), cât și cei care vin acum cu „leacul" împotriva lui (precum Hazony), aparțin de fapt aceluiași popor. În sânul lui pot exista tensiuni și divergențe fundamentale pe plan politic, dar de-a lungul mileniilor el a manifestat o remarcabilă vitalitate tocmai datorită unității sale de natură transcendentă, a idealului mesianic care l-a caracterizat dintotdeauna.

Prin urmare, cât de strânsă ar urma să fie o eventuală alianță între felurite curente de dreapta, așa cum am văzut că s-a încercat la conferința de la Roma, ... depinde de la caz la caz. Trebuie ținut seama și de faptul că actualele naționalisme vest-europene au mai mult un substrat cultural decât unul religios. În acest moment ele și sionismul văd în Islam un adversar comun, deși motivele opoziției țin de planuri complet diferite: pe de-o parte cel secular, pe de alta cel religios. Numai că secularismul european se consideră mult mai compatibil cu iudaismul, față de care nu vede nicio opoziție (folosind adesea sintagma „moștenirii iudeo-creștine" a civilizației europene), spre deosebire de Islam, pe care îl percepe ca pe o entitate ostilă doar la nivel cultural, căci cel spiritual îi este practic atrofiat.

Nu e deci de mirare că actuala dreaptă vest-europeană care ia tot mai mult avânt pe plan politic are, spre deosebire de stânga, o atitudine filo-israeliană și combate explicit antisemitismul islamic din societatea occidentală, fenomen pe care stânga preferă să îl ignore sau să îl pună pe seama ... dreptei (e drept, mai există grupări neonaziste, dar mai mult pe post de „țap ispășitor", căci ele nu au nimic de-a face cu dreapta de tip nou de care vorbim aici).

E bine așadar să nu ignorăm faptul că substratul gândirii lui Yoram Hazony e de fapt unul eminamente religios (a se vedea cartea sa „The Philosophy of Hebrew Scripture"). Chiar dacă acesta nu răzbate în mod asumat în „Virtutea naționalismului", care rămâne la un nivel mai general, acest factor rămâne mereu prezent la modul implicit și îi influențează toate atitudinile practice. E vorba inclusiv de alianțele pe care le urmărește și pe care le consideră că sunt bazate pe un interes reciproc, care am văzut că nu este unul tocmai simetric, aflat integral pe același plan.

Într-o formulare extrem de brută, în linii mari acesta ar suna cumva în genul: „Voi europenii aveți tot interesul să stopați islamizarea societății voastre *laice*, în vreme ce noi avem interesul de a rezolva mai întâi pe plan politic problema conflictului iudeo-arab, ca preludiu la un demers cu țel *transcendent*: rezidirea Templului din Ierusalim. Ne putem deci sprijini reciproc în acțiunile noastre concrete, iar dacă vom învinge împreună, fiecare își va fi atins scopul dorit."

E de reținut deci că doar cartea de care ne ocupăm aici nu reflectă toate fațetele lui Hazony, ca atare am considerat necesare unele observații cu un caracter mai mult preventiv. În ce măsură ele sunt întemeiate sau nu, va decide cititorul cărții „The Virtue of Nationalism" sau al acestui serial, la finalul său.

În orice caz însă, tocmai datorită valabilității lor universale și a planului în mod voit teoretic pe care se mișcă autorul, ideile din cartea amintită merită să fie cunoscute și de publicul românesc. În numerele următoare ale revistei vom face așadar o prezentare detaliată a lor.

(Va urma)

ALIANȚA ÎNTRE DEMOCRAȚIE ŞI NAȚIONALISM

Ofensiva accelerată a **„Mondialismului"**, patronată de **Capitalismul internațional şi sălbatic** (cum l-a caracterizat un înalt prelat al Bisericii), va provoca o replică neaşteptată în lumea popoarelor: **alianța între democrație şi naționalism.**

Ar părea imposibil ca acest pronostic să se realizeze într-o zi şi chiar pare insolit sau fantastic. În general se afirmă că există un antagonism iremediabil între Naționalism şi Democrație. Pentru că – se spune – Naționalismul exaltează **orgoliul unei voințe de a guverna o Națiune**, ceea ce ar putea da naştere unei forme de guvernământ autoritar sau chiar unei dictaturi. Şi, în nici un caz, Naționalismul nu s-ar putea acomoda cu esența Democrației.

Naționalismul a împins câteodată la formarea de State imperialiste, aşa cum ne arată cu prisosință Fascismul şi Național-socialismul german, în epoca noastră.

„Şi totuşi se învârteşte", cum ar spune Galilei. Şi nu pentru că noi dorim sau detestăm ca această apropiere între Naționalism şi Democrație să se întâmple. Dar, pentru că **acest act intră în natura lucrurilor de a se produce.** Această alianță trebuie să se cimenteze **volens-nolens.**

Există probleme mult mai necesare şi inevitabile, care trebuie acceptate imperativ, pentru a scăpa de un pericol mai iminent decât altul. Este ceea ce se întâmplă sub ochii noştri. Există situații care cer acțiuni ce nu se puteau accepta cu decenii în urmă.

Aşa este şi cu **Alianța Naționalism-Democrație**. Ea a devenit astăzi o necesitate politică, chiar dacă anumitor oameni li s-ar părea că este o apropiere contra legilor naturii**.**

În adevăr, aşa-zisele **Guverne Mondiale,** în formare astăzi în unele continente şi mâine putând acoperi toată planeta, amenință deja – în egală măsură – atât existența Națiunilor, cât şi sistemele democratice de guvernare**.**

Un **Guvern Mondial** se va suprapune dominant deasupra vieții popoarelor, reducându-le la simple conglomerate etnice. Energiile lor creatoare nu vor mai servi pentru dezvoltarea culturii naționale. Totul se deviază spre finalități strict materiale, spre profit şi acumulare de bogății.

Dar, în acelaşi timp, **Mondialismul** dă lovitura de grație şi Democrațiilor, căci anulează voința națională, care se exprimă prin **partide** şi **Parlament**, înlocuindu-le cu o **Administrație Centrală**. În locul guvernelor ratificate prin alegeri, apar cercuri anonime de funcționari, care înlocuiesc atât legislativul, cât şi executivul din orice țară.

Noi **„comisii„**, care nu sunt obligate de nicio răspundere față de națiune, fac legi valabile pentru mai multe State. Şi tot ele, aceste **„comisii"**, veghează la aplicarea lor. Prin acest procedeu, procesul democratic este dărâmat din temelii, căci dispar adevăratele instituții prin care se exprimă voința popoarelor.

În fața unui Guvern Mondial atotputernic – care va dispune şi de mijloace coercitive – **Națiunea nu va mai avea niciun drept** de acces în Stat şi, binențeles, nicio posibilitate de a face apel la democrație.

Dintr-o singură lovitură se vor suprima cele două centre ale Statului: **Națiunea şi Democrația.** Oamenii se vor trezi conduşi de o altă forță care nu emană deloc din voința lor. Astfel, va dispărea şi atât de trâmbițata Națiune Suverană, ca şi Democrația drepturilor omului. Va rămâne numai o masă de indivizi, fără identitate națională şi spirituală, care va accepta, în indiferența generală, deciziile impuse de această instanță supremă şi anonimă, a cărei origine şi compoziție nu va fi cunoscută de nimeni.

Pentru a împiedica acest dezastru al civilizației noastre – de a-şi termina zilele într-un amestec hibrid de popoare şi rase guvernate de un **Centru Anonim şi Puternic** – nu există decât un singur leac: **alianța între cele două columne de susținere a lumii moderne, Naționalismul şi Democrația**. Căci amândouă sunt amenințate în aceeaşi măsură şi trebuie, prin urmare, să formeze un **bloc de voințe indestructibile,** ca să se opună cu putere inamicilor lor din umbră.

Nu trebuie permis ca **Materialismul,** învins în Estul european, să revină sub forma **Capitalismului sălbatic** al mondialiştilor, căci, în acest caz, națiunile vor redeveni sclavele altor **„Polit-birouri"**, dezvoltate sub o altă etichetă, şi care ar decide destinul lumii.

Vom rămâne mereu captivi, sclavi!

Poate vom fi mai bine îmbrăcați şi mai bine hrăniți. Vom trăi în amăgirea unei bunăstări, a unei îndestulări decorative, dar, în forul lor interior, oamenii ar rămâne sclavi! Ei ar merge fără să gândească spre propria lor degradare.

Pentru a nu ajunge victime ale acestui final întunecat, salvarea nu poate fi decât crearea acestui **Front comun** între **Democrație şi Naționalism.**

HORIA SIMA

fragment din ***„Ordinea naturală a lumii"***, 1992

România şi sfârşitul Europei (33)

Mihail Sturdza (1886-1980) a fost un diplomat de prestigiu, ministru de externe al României în perioada Statului Național-Legionar (1940-1941) şi a Guvernului Național de la Viena (1944-1945). Lucrarea sa **„România şi sfârşitul Europei"** constituie un izvor documentar de excepție.

Camarazii mei din Guvernul Național Legionar, mai tineri şi deci mai generoşi decât mine, au avut multă vreme încredere în sinceritatea intențiilor arătate de General față de Mişcare, în primele săptămâni ale colaborării noastre. Eu, aproape din capul locului, am fost convins că Generalul Antonescu nu avea decât o singură sinceritate, cea față de iraționalele sale ambiții. (pag. 209)

În ianuarie 1941 nu a existat nicio „rebeliune", niciun „putsch legionar", ci o lovitură de stat, un putsch al Generalului Antonescu pentru a smulge prin forță Mişcării Legionare partea de autoritate şi putere ce-i fusese recunoscută prin înțelegerea formal încheiată între Generalul Antonescu şi Horia Sima la constituirea Guvernului Național Legionar, la 14 septembrie 1940. (pag. 213)

Demis de Antonescu încă din decembrie 1940 din funcția de Ministru de Externe (schimbare acceptată cu greu de Horia Sima şi doar după promisiunea fermă că în locul lui va fi numit tot un legionar), Mihail Sturdza este prima victimă a războiului declanşat de Antonescu împotriva partenerilor săi de guvernare. Mintea sa lucida şi experiența sa diplomatică îl făceau prea incomod în contextul în care Antonescu făcea mari eforturi să câştige susținerea exclusivă a Berlinului contra legionarilor.

Apoi, în ianuarie 1941, evenimentele s-au precipitat, Antonescu executându-şi pas cu pas planul de eliminare a legionarilor de la guvernare şi din viața politică a țării, cu prețul unei vărsări de sânge iresponsabile şi slăbirii grave a suveranității României. Aşa cum corect evaluează Sturdza, a fost o lovitură de stat a lui Antonescu contra legionarilor şi nu o „rebeliune legionară", cum în mod mincinos a numit-o propaganda antonesciană, sintagmă preluată apoi interesat de istoriografia comunistă, dar şi (în mod ciudat) de propaganda evreiască, care deşi îl acuză pe Antonescu de imense crime împotriva evreilor (şi de planificarea exterminării lor totale), în privința interpretării momentului din ianuarie 1941, îi acordă acestuia o totală credibilitate.

Preot prof. MARIUS VIŞOVAN

EDIȚIE SPECIALĂ 2 LEI

Cuvântul

Ziar al Mişcării Legionare

ORDIN către TOȚI LEGIONARII

Pentru impiedicarea vărsării de sânge pe care noi nu am vrut-o şi care n'a servit decât duşmanilor comuni ai României şi Axei, cunoscând că politica Germaniei şi Italiei cer condițiuni speciale, pe cari Mişcarea Legionară le recunoaşte şi având în vedere că între conducerea Statului şi Mişcarea Legionară au inceput tratative pentru limpezirea situației, ca să uşurăm mersul acestor tratative

ORDON

Ca să se inceteze imediat orice luptă.
Legionarii vor părăsi de îndată instituțiile publice ocupate şi vor reintra in viața normală.
Cer ca acest ordin să se execute fără şovăire şi cu cea mai mare strictețe. Vreau ca in cel mai scurt timp Țara să-şi reia aspectul normal.

HORIA SIMA

Bucureşti, la 23 Ianuarie 1941, orele 5 dim.

Vocea rațiunii la USR față cu Green Deal

BOGDAN MUNTEANU

Ajunşi în Parlamentul European, până şi reprezentanții progresismului de la noi se minunează în numele rațiunii față de bigotismul care domină actualmente mentalitatea vest-europenilor atunci când vine vorba de utopia aşa-zisei „protecții a climei”. Pe scurt, programul pe termen mediu şi lung al UE, numit „Green Deal”, prevede renunțarea programatică la toate sursele de energie fosilă şi trecerea la energiile „verzi”, deşi tehnologiile în cauză nu sunt încă suficient de avansate pentru a fi o soluție viabilă pe scară largă. Acest program impus în numele ideologiei „verzi” presupune costuri astronomice. Dacă rezultatele în privința evoluției climatice sunt cât se poate de incerte, impactul social va fi unul major şi cât se poate de cert.

Realitatea experiată la fața locului l-a făcut pe europarlamentarul USR Cristian Ghinea să publice în „Dilema Veche” din 27 februarie - 4 martie 2020 textul intitulat *„Green Deal va aduce un val de euroscepticism în estul Europei”* în care analizează cu luciditate posibilele consecințe ale acestui program de un gigantism utopic. Reproducem mai jos câteva fragmente din articolul amintit.

*

„Ludovic Orban a zis recent la o conferință în Bucureşti: „La ora actuală, la Bruxelles, cel puțin la nivelul Comisiei Europene, dar nu numai, este o adevărată religie cu Green Deal şi aproape orice argument încerci să pui în discuție este respins ab initio”. Are dreptate. De multe ori, discuția asta cu Green Deal are în esență un pattern religios. Te lepezi de fosili? Crezi în Green? Eram aproape sigur că amendamentul cu interzicerea în 2020 e genul de jucărie a grupului Verde. Amendamentul a trecut însă la votul în plen. Mă întîlnesc apoi cu o colegă dintr-o țară nordică, europarlamentar PPE. Îi zic: „Ăsta e un amendament care nu are nici un efect, doar ne facem de rîs”. Ea răspunde nervoasă: „Eu votez contra la tot ce e cu fosil, din principiu, urăsc combustibilii fosili”. Acest gen de dialog e destul de frecvent în discuțiile informale. Acesta e momentul cînd discuția se desprinde de logică, de politici, de schimbare reală şi trece în tărîmul lui „eu cred”/ „eu mă lepăd”/ trebuie să semnalez că sînt o persoană virtuoasă.

(...) Politicile verzi au în practică un defect care schimbă destul de mult liniile politice tradiționale: cu cît eşti mai sărac, cu atît te afectează mai mult. Se creează astfel o nouă lume a resentimentelor. Pe de o parte, elitele urbane, mobile, educate, pentru care a fi verde e un mod de viață, înseamnă a crede în ceva şi a te lepăda de altceva şi sînt dispuse să plătească taxe pe subiect. De cealaltă parte, cei care se simt disprețuiți pentru că nu cred destul, nu li se pare o prioritate să se lepede de un mod de viață la care au aspirat şi care acum le este furat.

(...) În România, jumătate din locuitori se încălzesc cu lemne, care intră la regenerabile în statistici. Doar că românii ar vrea şi ei să se încălzească cu gaz. Dacă trecem pe gaz, stricăm ținta de energie regenerabilă. Sau, ca să zic altfel, ca să fim green la încălzire, ar trebui să le zicem la jumătate din români: voi trageți fum pe nas în continuare iarna şi sărim peste ce aveau nemții încă de-acum 70 de ani, vedem dacă prindeți următoarea revoluție tehnologică (ea deocamdată nu există), dar băgăm bani în cercetare şi sîntem optimişti, aşteptați vreo 30 de ani şi mai vedem. Ne chinuim acum din PE să ținem cumva posibilitatea de a finanța rețele de gaz din fonduri europene. Doar că gazul a devenit şi el parte din Rău şi trebuie să ne lepădăm şi de el. (...) Dar cum UE crede că astea sînt probleme ale trecutului, zice: hai să folosiți banii pe care vi-i dăm ca să fiți verzi. Pentru că intrăm într-o spirală de aşteptări diferite şi de aşteptări care devin înşelate. România nu şi-a rezolvat problemele vechi şi i se cere să folosească banii primiți de la UE cu prioritate pentru unele noi. Ceea ce sună ca dracu'. Şi dacă nu spunem noi asta – proeuropenii –, o vor spune antieuropenii. Şi vor avea dreptate.”

UTOPIA GREEN DEAL

La părinții lui Vasile Marin

M-am dus acasă la părinții lui Vasile Marin: stau departe, la marginea Bucureştilor.

O căsuță mică înşirată de-a lungul unei curți, cu ferestre întunecate ca nişte ochi plânşi, ce par că te privesc cu jale de cum ai intrat pe poartă.

Un câine lup urlă atât de trist, că te cutremură: e câinele favorit al lui Marin.

Apar două femei cernite, cu fața suptă de durere: surorile lui Marin. Nu pot vorbi. Lacrimile le curmă glasul. Mă poftesc în casă să văd pe bătrâna mama a lui Vasile.

Într-o odaie mică, albă, întinsă pe pat, cu mâinile cruce pe piept, cu fața ca varul, pare o mucenică dintr-o icoană veche.

E bolnavă greu de inimă. De şase luni. Când a auzit vestea cea grozavă, un tremur i-a cuprins tot trupul ca un spasm, sângele i-a năvălit în inimă şi o noapte întreagă până în zori, doctorii s-au trudit s-o scape de o paralizie generală.

Părinții lui Vasile Marin

Acum e liniştită, împăcată. Îmi face semn să mă apropii.

Îi spun că sunt prieten bun al lui Marin, camarad de lupte şi de temniță.

Vorbeşte cu un glas de-abia auzit, secat de puteri:

> *„Dumnezeu a vrut aşa. Facă-se voia Lui. Căci noi cei de pe tărâmul lumesc, nu putem nici să-L înțelegem, nici să-I cunoaştem vrerile.*
>
> *Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că m-ai ales dintre toate mamele de pe pământul acesta românesc tocmai pe mine pentru jertfa cea mare şi că m-ai cinstit pe mine cu aşa cinste! Iar Vasile al meu este acum sus în ceruri şi stă la dreapta Lui! Domnul fie binecuvântat!*
>
> *Eu ştiam că n-am să-l mai văd pe Vasile al meu.*
>
> *De cum a plecat. Am ştiut tot. Uite stătea aici, pe marginea patului. Mi-a luat mâinile mele între ale lui, m-a sărutat pe amândoi obrajii şi mi-a spus:* ***Măicuță dragă, tu ai acum un fiu. Iar tu Bombonico ai un soț*** *(că era şi nora-mea cu el).* ***Acum eu plec să lupt pentru Cruce. Şi nici tu, mamă, n-ai să mai ai un fiu şi nici tu, soția mea, un soț! Dar cinstea voastră o să fie mare!***
>
> *Şi s-a ridicat în picioare, a ieşit pe uşă şi s-a dus! Iar eu din clipa aceea am ştiut că n-am să-l mai văd niciodată.”*

A obosit. Începe să tuşească. A vorbit prea mult. O rog să se odihnească o clipă. O linişte nesfârşită pluteşte în odaie. O pace adâncă, ca într-o biserică.

În prag se iveşte un bătrân, albit de ani, cu un chip de o nesfârşită bunătate. Tatăl lui Vasile.

Îl întreb despre viața lui, despre copilăria lui Marin... Stă de 50 de ani în Bucureşti. A fost sergent de oraş, apoi – fiind om cinstit şi de încredere – a trecut în serviciul palatului. A slujit pe rând pe regele Carol I şi pe Ferdinand. Acum e pensionar, cu o pensie mică şi o duce greu.

Îmi arată fotografii, amintiri de la Vasile... Diplomele lui de şcoală. Peste tot cel dintâi: şcolar, elev de liceu, student la facultate, la doctorat – eminent! Doctoratul în drept la Bucureşti „magna cum laudae”. Vasile, băiatul unui segent sărman, întrecuse în toate şcolile la carte pe toți feciorii de boier cu avere, cu guvernante şi cu preparatori acasă.

Mereu în frunte!

IOAN VICTOR VOJEN

„Cuvântul Studențesc”,

nr. 1-4, ianuarie-februarie 1937

Zilele Eroilor Diviziei Albastre

Alicante, 7-8 februarie 2020

CĂLIN GABOR, Spania

În fiecare an, în sâmbăta cea mai apropiată zilei de 10 februarie, se celebrează, începând cu anul 1959, în Alicante, cu ocazia aniversării bătăliei de la Krasny Bor, un act comemorativ pentru toți eroii Diviziei Albastre, la care se prezintă asociații de divizionari – Hermandades (în traducere, frății) – din mai multe provincii ale Spaniei. Aceste frății, la care ne vom referi cu prescurtarea în spaniolă - HDA, au luat ființă în anii 50, în principal din necesitatea veteranilor de a se organiza pentru a obține pensiile și indemnizațiile pe care statul german le acorda foștilor combatanți mutilați sau bolnavi cronici, familiilor și orfanilor divizionarilor căzuți și pentru a-i sprijini pe camarazii care nu reușiseră să dobândească o situație materială decentă după revenirea în țară și ale căror familii se zbăteau într-o cruntă mizerie, uitați de statul în slujba căruia își jertfiseră tinerețea. S-au constituit HDA în provincii de pe tot întinsul Spaniei, cu sedii în respectivele capitale de provincii, apărând citate, între 1955-1956, cele din Alava, Alicante, Almeria, Asturias, Avila, Baleare, Barcelona, Burgos, Caceres, Castellon, Coruña, Guadalajara, Jaén, León, Lérida, Madrid, Málaga, Murcia, Navarra, Orense, Palencia, Salamanca, Santander, Segovia, Sevilla, Tenerife, Teruel, Toledo, Valencia, Valladolid și Zamora. Între 1958-1961 apar altele noi în: Albacete, Badajoz, Cádiz, Ciudad Real, Córdoba, Cuenca, Gerona, Granada, Guipúzcoa, Huelva, Huesca, Logroño, Tarragona, Vizcaya și Zaragoz, cu sedii în capitalele de provincie, precum și altele în orașe ce nu erau capitale: Vigo (Pontevedra), Algeciras (Cadíz), Alcazar de San Juan (Ciudad Real), Ibiza (Baleare), Miranda de Ebro (Burgos), Ceuta, Melilla și Ifni-Sahara.

Activitatea HDA se extinde, acestea intră în contact cu Asociația Camaraderiei Veteranilor Legiunii Condor (Kameradschaft Legion Condor) și membrii lor sunt informați de posibilitatea de a se putea integra în Federația Asociațiilor Veteranilor germani (Verband Deutscher Soldaten, VDS), creată în 1951 și existentă până în 2016. Vor exista mai multe colaborări cu această federație de veterani.

De-a lungul anilor au avut loc numeroase manifestări multitudinare la care asociațiile de veterani ale Diviziei Albastre au participat, cea mai importantă având loc în Zaragoza, în care divizionarii au oferit Patroanei spirituale a poporului spaniol, Virgen del Pilar, un mantou pe care erau brodate emblemele DA și pe căptușeală avea cusute benzi cu numele celor căzuți în Rusia. Pentru a fi acoperite cheltuielile, s-a realizat o chetă între guripas, în total participând membrii ai patruzeci și patru de HDA. Au luat parte 3.700 de divizionari veniți din toată Spania și 600 de aragonezi.

De peste zece ani, în Alicante, Ziua Eroilor Diviziei Albastre se desfășoară sub președenția lui Carlos Caballero Jurado, cunoscut deja cititorilor noștri, cel care este și sufletul Buletinului Blau, publicație lunară a divizionarilor și diviziониștilor, dintre puținele ce ajung în prezent în toate colțurile Spaniei. Fundația Profesor George Manu a fost menționată în ultimii doi ani, în mai multe numere ale buletinului, articolele din revista Permanențe fiind primite cu un mare entuziasm de către membrii HDA din orașul care a văzut martiriul lui José Antonio. În ediția lunii ianuarie a acestui an camarazii de la "Blau Division" au amintit de reeditarea în limba română, de către Editura Evdokimos, a cărții Armata Națională a

Virgen del Pilar,
cu mantoul pe care sunt brodate însemnele DA

Guvernului de la Viena, scrisă de Carlos Caballero, în colaborare cu istoricul american Richard Landwher și și-au exprimat speranța de a vedea cât mai curând publicată în limba română și o istorie a voluntarilor spanioli.

Vineri, 7 februarie, seara, a avut loc prezentarea a două noutăți din literatura divizionară: "Soñando Primaveras" de Manuel Cabo Fueyo, prefațată de Carlos Caballero și o colaborare a mai multor autori: José Manuel Estévez Payeras, Pablo Arredondo Garrrido, Adolfo Fernandez Velasco, Carlos Caballero Jurado, Sixto Botella Löpez de Castillo, Eduardo Diez Infante și Manuel Silvosa Picos, cu titlul "5 Guripas del 262".

Sâmbătă, 8 februarie, în jurul orelor 10 dimineața am ajuns în gara Alicante, unde am avut marea bucurie de a-l cunoaște pe Juan Jose Negreira, un alt istoric de marcă, pe care-l întâlnisem în repetate rânduri în lecturile mele despre DA, care venise cu Carlos să mă întâmpine. Am plecat împreună la restaurantul care găzduiește an de an actele HDA Alicante, unde personalul acestuia punea la punct ultimele detalii. Afară, terasa era pregătită pentru slujba religioasă, în salon urmând să aibă loc conferința și apoi masa frățească. Rând pe rând au sosit delegațiile HDA participante, fiecare cu drapelul ("banderín") său – Alicante, Albacete, Valencia, Barcelona, Murcia, Madrid, Guadalajara – primitorul local umpându-se cu cei 150 de participanți. Timpul superb a permis desfășurarea slujbei religioase catolice, celebrată pentru sufletele celor căzuți și ale divizionarilor decedați în anul acesta și cel care a trecut, în condiții perfecte.

A urmat prezentarea unora dintre invitații speciali (între care mi s-a făcut imensa onoare de a mă număra și eu), cărora li s-a făcut cadou câte o cupă gravată cu însemnul DA. La rândul meu, am oferit gazdei o machetă a Monumentului de la Majadahonda și două icoane ortodoxe, amintindu-l pe Ilie Vlad Sturdza care, în memoriile sale, scria cum populația din Uniunea Sovietică își dezgropau icoanele și obiectele sfinte, la intrarea armatelor Axei. Acestea au fost primite cu o mare bucurie, Carlos menționându-i pe Moța și Marin ca precursori ai voluntariatului anticomunist în Europa. M-a bucurat enorm să constat imediat că gestul meu s-a convertit în preludiul unui moment extrem de emoționant, când Francisco Torres a luat microfonul și i-a dedicat "Căpitanului" – Carlos Caballero Jurado – un cuvânt de mulțumire din partea tuturor prietenilor care s-au simțit datori să-și arate recunoștința prin înmânarea unei plachete omagiale cu un text a cărui lectură a trebuit s-o facă tot Paco Torres, emoția copleșindu-l pe sărbătorit.

"Din partea camarazilor echipei noastre pentru Carlos Caballero Jurado

În semn de mulțumire și recunoștință pentru devotamentul tău, sacrificiul, munca și generozitatea arătate pe durata atâtor ani, fără a urmări vreun țel sau beneficiu decât a te dedica uneia dintre puținele cauze drepte pentru care mai merită continuată lupta, cu pana, cu cuvântul și cu cărțile; pentru că ești, într-un fel, Căpitanul nostru în această călătorie fără echipaj, fără alt destin decât dobândirea celui mai bun post între luceferi.

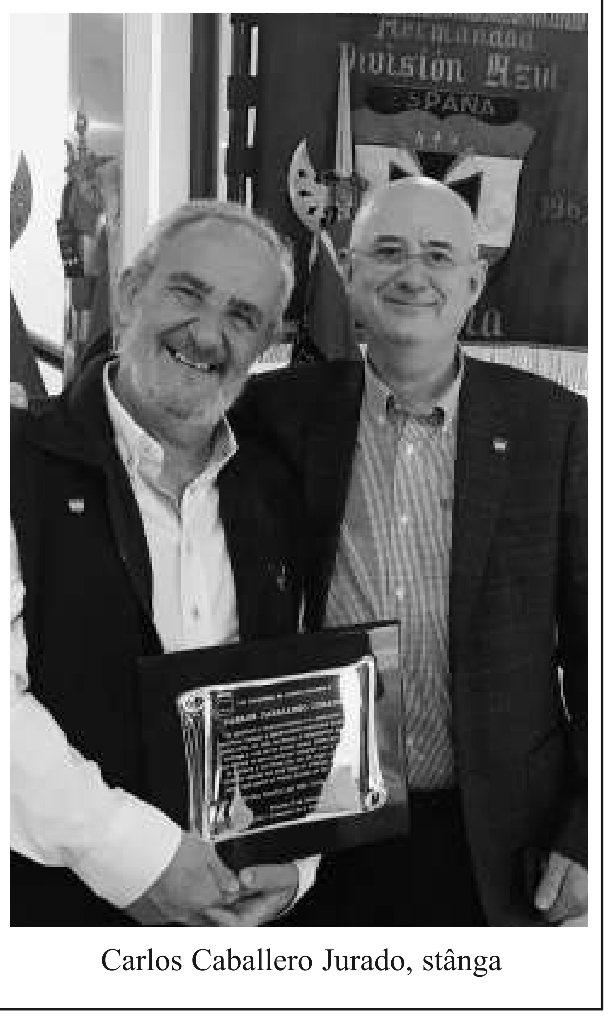
Cu un Arriba España în loc de semnătură, prietenii tăi.

Alicante, 10 februarie 2020, a LXXVII-a Aniversare a Bătăliei de la Krasny Bor"

În continuare a urmat o conferință a istoricului Jorge Alvarez despre capitolul Possad, unul dintre cele mai sângeroase din Bătălia Capului de pod de pe Voljov. În expunerea sa a adus date noi, necunoscute până în prezent, deși numeroși autori au scris despre acest subiect, ele fiindu-i facilitate de un camarad din Cadiz care a tradus rapoartele unităților sovietice participante la acele acțiuni.

A urmat masa în ambianța camaraderească pe care am întâlnit-o la toate manifestările patrioților spanioli la care am participat.

Am plecat spre casă cu sufletul plin, cu imaginea frumoasă a unor oameni care-și cinstesc cum se cuvine înaintașii, care nu se rușinează de trecutul poporului lor și care nu permit ca peste faptele pline de eroism ale celor care au căzut și peste numele lor, să se aștearnă această mantie rușinoasă a uitării.

Carlos Caballero Jurado, stânga

Flori de aur din Maramureş (68)

Sub acest generic oferim cititorilor întâmplări de viaţă din istoria recentă a Maramureşului, ca dovezi eroice de credinţă şi iubire creştină.

(M. V.)

Intrasem deja în anul 1989… Acasă, aveam mari probleme cu alcătuirea pachetului pentru Marius care era student la Cluj, la facultatea de matematică. Hrana de la cantină ea absolut insuficientă. Soţia mea bătea oraşul în lung şi-n lat pentru o bucată de brânză sau un pachet de unt.

În vacanţe ne povestea că la Cluj sunt mai mulţi preoţi greco-catolici în casa cărora se oficiază serviciul religios, la care participau mai mulţi tineri, chiar şi studenţi. Printre ei era şi prietenul lui Marius, Doru Oros, cu care fusese coleg şi la Sighet, atât în şcoala generală, cât şi la liceu.

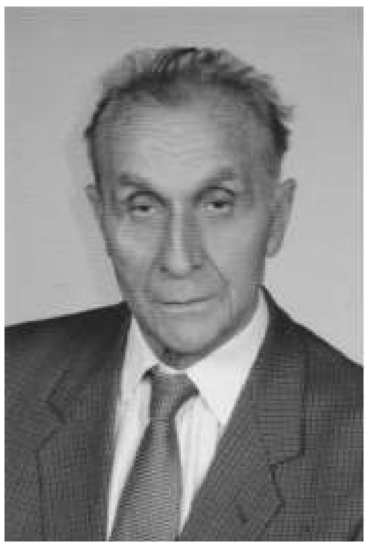
Acasă la părintele Matei Boilă, la liturghie, participau oameni deosebiţi: Doina Cornea, prof. dr. Bota, părintele David Ioan etc. L-a cunoscut şi pe părintele Tertulian Langa, un tezaur spiritual, deosebit de doct în problemele religiei şi care organiza pentru tineri multe prelegeri pe teme spirituale. În anii când era student la Drept, la Bucureşti, a fost discipolul monseniorului Vladimir Ghika, apoi a cunoscut pentru multă vreme închisorile comuniste.

Împreună cu un grup de tineri din care făcea parte şi Marius, părintele Langa a fost la Biserica „Sf. Petru şi Pavel” din Cluj, lângă care era o statuie a Fecioarei Maria... decapitată. Nu se ştie de cine… Au recitat acolo întreg Rozariul, cu voce tare, în aer liber, spre uimirea celor ce treceau pe acolo. Tot în anii studenţiei l-a cunoscut pe părintele Botiza, specialist în exegeză biblică. La părintele Vasile Ungureanu, care reuşise să strângă în jurul lui o mulţime de tineri ca să-i îndrume spre viaţa spirituală, Marius a participat foarte des la liturghie, fiind impresionat de cultura şi înflăcărarea părintelui, şi el trecut prin temniţele comuniste. Apăreau, astfel, nuclee ale Bisericii noastre atât de prigonite. Se pare că şi Securitatea mai slăbise coarda.

La Biserica Universităţii, se oficia liturghia în rit latin, în limba română. A fost o revelaţie. Biserica era arhiplină, oamenii simţeau o mare înălţare sufletească, mai ales când se întâlneau cu alţii, despre care nu ştiau ce gândesc... şi acum iată-i împreună, mărturisindu-şi credinţa. Fluviul îşi aduna apele.

(**Aurel Vişovan**, *Dincoace de gratii*)

Biruința credinței, biruința vieții
Grigore Şofron

Oare e posibil ca un om care în 1949 era în detenţie, distrus fizic, practic paralizat (nu s-a putut ridica din pat aproape un an!) cu şanse infime de a-şi recupera sănătatea şi de a vedea libertatea... să-şi revină fizic complet şi să mai trăiască peste 70 de ani!..., realizându-se profesional şi familial şi să ajungă chiar să-şi vadă strănepoţii? În logica umană pare cu neputinţă, dar la Dumnezeu toate sunt cu putinţă!

Ei bine, nu este un exerciţiu de imaginaţie, acest om există în carne şi oase ... este camaradul **Grigore Şofron**, inginer agronom, născut în 1928 la Sighetu Marmaţiei (din părinţi veniţi de peste Tisa din satele româneşti din Maramureşul de nord, atunci în Cehoslovacia, azi Ucraina), dar domiciliat de multă vreme la Cluj. Grigore şi fratele său Mihai au intrat în 1946 în „Frăţia de Cruce” de la liceul „Dragoş Vodă” din Sighet, înfiinţată de Aurel Vişovan, activând cu multă discreţie (situaţia din ţară o impunea), în aşa fel încât multă vreme nu au ştiut unul de celălalt! Cu uimire, dar şi cu mare bucurie cei doi fraţi au aflat că împărtăşesc aceleaşi convingeri şi s-au angajat în aceeaşi luptă creştină şi naţională. Luptă în care au dat o mare jertfă, pe altarul lui Cristos şi al neamului romanesc, jertfa anilor tinereţii petrecuţi în temniţele comuniste, în frig, foame, bătăi şi batjocură.

Să-l lăsăm pe Grigore Şofron să depene în continuare amintirile...

„Când am ajuns în 1947 la Cluj, la facultate, m-am încadrat în organizaţia legionară de acolo, sub conducerea lui Ion Curăscu, care, la rândul său, se afla sub comanda lui Chirică Bălănişcu. Am fost arestat la 24 iunie 1948, împreună cu mai mulţi legionari clujeni, am fost dus la Securitate, am fost bătut crunt de mai multe ori, am fost supus unui regim de înfometare - primeam mâncare numai o data pe zi, o apă chioară numită „ciorbă”. M-am îmbolnăvit grav - timp de 47 de zile n-am avut scaun! Despre cei de la Sighet Securitatea părea să nu ştie nimic, aşa că nici eu n-am suflat o vorbă...

În aprilie 1949 am fost judecat şi condamnat la 7 ani de închisoare, pedeapsă redusă apoi la 5 ani.

Am fost întemniţat în sinistra închisoare Piteşti, unde, în decembrie 1949, m-am îmbolnăvit din nou foarte grav şi am fost transportat la spitalul din oraş. Situaţia mea medicală era deosebit de gravă, eram practic paralizat... M-am chinuit aşa aproape un an, dar mi-am revenit. Greu de crezut, dar adevărat. A fost aproape un miracol! Dumnezeu mi-a ascultat rugăciunile!

În mai 1951 am fost dus la Canal, unde, după 6 luni de muncă epuizantă în condiţii insuportabile, m-am îmbolnăvit din nou şi am fost transferat la Văcăreşti, apoi la Jilava, apoi 6 luni la Gherla şi din nou la Văcăreşti. Am fost internat la Spitalul Central de Neuropsihiatrie. Mi-am revenit foarte lent şi am fost eliberat la 2 august 1953.”

Dumnezeu i-a răsplătit suferinţa lui Grigore Şofron cu multe daruri şi i-a binecuvântat viaţa pe toate planurile, ultimul dar minunat - ca o încununare a tuturor celorlalte - fiind micuţul strănepoţel Martin, care duce mai deoparte neamul şi numele de Şofron şi umple de bucurie casa cu zâmbetul său senin. Domnul Şofron este un privilegiat, fără îndoială - extrem de puţini deţinuţi politici au ajuns să-şi vadă strănepoţii. Acum, seniorul Grigore Şofron îşi parcurge, cu greu dar senin, ultima etapă din drumul Crucii, fiind împlinit că lasă în urmă ceva de valoare - o moştenire de credinţă, o moştenire de viaţă. Şi ne susţine în activităţile noastre prin rugăciune şi prin preocuparea constantă pe care o exprimă mereu, bucuros că spiritul legionar merge mai departe prin noua generaţie.

Nu e uimitoare lucrarea Domnului în viaţa celor care i se dăruiesc din toata fiinţa lor?

pagină realizată de

Preot prof. MARIUS VIŞOVAN

Martin, strănepotul Dlui. Grigore Şofron

Coasta Galeş Brigada Nr. 1

ION DUNCA

În sfârşit, ne-au fericit cu hrană caldă! Numai că fantezia culinară lipsea cu desăvârşire: când au început cu zeama de varză acră, aceasta curgea în gamelă cu săptămânile. Când au dat-o pe ceapă, idem. Culmea rafinamentului a fost când am auzit (căci fabrica de zvonuri funcționa din plin, supraturată) că vom fi alimentați cu ceva **de bază**, acestea fiind fasolea, mazărea şi lintea, care ocupă locurile de frunte în meniul oricărei puşcării. Era vorba de mazăre. Perfect! Asta da, hrană consistentă cu grămadă de calorii şi alte cele entuziasmante pentru organismele noastre lihnite. S-a confirmat.

Numai că mazărea asta s-a dovedit a fi ceva cu totul special, cum aveam să aflăm începând cu primul hârdău conținând numitul aliment. Când polonicul s-a golit în prima gamelă, la suprafața acesteia a apărut un strat de **ceva negru.** Ce o fi substanța aceasta, atât de nepotrivită cu verdele entuziasmant al mazării, aşa cum o ştiam noi din moşi-strămoşi?

Enigma a fost dezlegată imediat: stratul suspect era alcătuit din gărgărițe, nenumărate şi bine fierte. Cu toată foamea, combinația culinară ne-a cam bulversat. Ce-i de făcut? Am dat la o parte pelicula suspectă, sperând că boabele sunt serioase, la locul lor, cum se cuvine. Nu erau! Fiecare bob de mazăre avea în proprietate gărgărița personală. De pe unde vor fi scos mizeria asta, ei ştiu. În cele din urmă am făcut pe orbii: stratul superficial a fost înlăturat şi cu ochii închişi, prefăcându-ne că nu ştim ce-i în gamelă, am înghițit conținutul.

Suma gărgărițelor înghițite în iarna aceea la Coasta Galeş este nedeterminabilă!

A fost cea mai mizerabilă iarnă petrecută pe Canal. Ți se părea că mai rău nu se poate şi mereu ți se demonstra că da, se poate!

În barăci erau sobe din cărămidă, dar nicio surcică nu a ars în ele în iarna 1952-53. Eram ca vitele în grajd, ne încălzeam din propria căldură, câtă era. Înghesuiți la limită pe priciuri, adormeam tremurând şi ne trezeam imediat – ni se părea – pentru a o lua de la capăt. Nişte zeamă brună botezată cafea şi la drum. Două ceasuri prin noroi, iar după ce a dat îngheţul, prin bolovanii de pământ îngheţat, de care te poticneai la fiecare pas. Nici nu mai ştiam cum e mai rău, prin noroi sau prin bolovăniş?! Apoi 12 ore de muncă şi drumul înapoi în aceleaşi condiții. Urmat de „numărătorile" care nu se mai terminau. Se pare că tare rău stăteau caraliii cu aritmetica, deoarece ne tot numărau şi nici cum nu le ieşeau socotelile. Dacă mai aveam **norocul** de a nu fi prinşi la vreo corvoadă, mai apucam oleacă de somn. Careva dintre noi a făcut un calcul din care reieşea că în acea perioadă am beneficiat în medie de patru ore de somn/zi. Presupun că bunicuțul-comadant, considera – în mărinimia lui – că şi atâta era prea mult pentru nişte bandiți.

Din istorisirile celor care au făcut războiul pe front, am aflat că se poate dormi mergând. Sincer, nu prea i-am crezut. Părea o exagerare, floricele de împănat istorisiri tragice spre a le face şi mai şi. A trebuit să învățăm pe pielea noastră că nu toate istorisirile incredibile sunt fantezii.

Eram demult deprinşi să ne deplasăm **pe cinci** şi am transformat ordinul în avantaj: ne țineam de braț spe a ne susține, fie prin noroi, fie prin bolovanii de pământ înghețat. Epuizarea atinsese cote dezastruoase. La K-4 crezuserăm că am epuizat tot ceea ce putea fi epuizat. Se vede că a mai rămas ceva. Niciodată nu-mi voi putea explica de pe unde se mai găseau resurse? Cert este că mi s-a întâmplat să adorm în mers şi să visez în acest interval de timp. Ce am visat? O sobă caldă în care pâlpâia focul, acasă, la Ieud, în dormitorul nostru, în casa copilăriei şi a unei părți a adolescenței mele. Cât a putut să dureze somnul? Foarte probabil, câteva secunde până am dat de prima excrescență a terenului – şi erau destule – trezindu-mă la realitate. Mi-au spus şi alții că li s-a întâmplat, altfel aş fi tăcut din gură, cunoscând riscul de a fi **luat în tărbacă** de ceilalți. Ar fi fost inevitabil, deoarece cu tot năduful, ciuda, oboseala şi nesomnul, acidul nu scăzuse şi ne înțepam voioşi, făcând haz de necaz, cum îi stă bine românului. Dar ar fi nedrept să nu fac remarca asupra unei realități deloc neglijabile. Anume că nu mai eram bătuți la cap şi insultați de Ciobanu şi, chiar dacă nu ne era cu nimic mai uşor – dimpotrivă – nu eram pe poziția specială de **disciplinari**. Din nefericire, întreaga „colonie" era supusă aceluiaşi tratament barbar. Faptul nu era câtuşi de puțin consolator, ar fi fost şi răutate şi prostie să raționezi astfel. Dar, din ceea ce ştiu eu, nu numai noi, marea majoritate a celor ce populau atunci Coasta Galeş şi-au păstrat mințile la locul cuvenit, ca şi răbdarea şi bunul simț.

Mai erau şi clipe fericite cândPetrică Aldea, Puiu Păcuraru sau chiar subsemnatul, făceam rost de câte o **prăjină** (țigară) de pe la vreun prieten nefumător, care-şi păstra cu acribie depozitul, din care mai oferea – cu târâita – păcătoşilor, câte **una bucată** din articolul menționat, pe care o savuram cu neruşinată poftă, trecând-o din gură în gură, după regulile aplicate în vremurile dramatice sub aspectul sărăciei de tutun, fum cu fum. Un timp deveneam optimişti şi viața devenea suportabilă, aşa cum era.

Aveam noi încă o sursă pentru vremurile cele mai negre. Era **Daniel Iuliu - Gyuszi**, un camarad la bine şi la rău, pe care l-am cunoscut acolo, la Galeş. Era prietenul nostru Gyuszi o namilă de ungur de pe la Oradea, pe lângă care Puiu Păcuraru cu cei apr. 180 cm. ai săi, părea un pitic amărât; ce să spun eu, cu cei 164 cm. care eram aşijderea pe lângă Puiu. Petrică era tipul mediu între noi. Ca statură, vorbesc. Dar Gyuszi al nostru, mare şi ciolănos cum era, ar fi putut intimida pe oricare baschetbalist. Numai că Gyuszi nu intimida pe nimeni. Pe cât era de mare, pe atât era de blând. Calm ca o stâncă, vorbea puțin şi observa mult. Cum de ştia Gyuszi când era jalea mai mare, nu ştiu. Nici nu am aflat. Dar este probabil că atunci când observa că țopăiala pe pământul care se cerea nivelat şi vorbăria adiacentă scădeau în intensitate sub cota de alarmă, prietenul nostru surâdea domol cum îi era felul şi începea să scotocească prin fundul unuia din uriaşele-i buzunare – pe măsura lui – de unde scotea între buricele degetelor minunea minunilor: tutun! De unde-l mai avea? Cui îi pasă!?! Cu un gest simplu, ne oferea comoara. Zâmbind fericit, cu aerul: -V-am făcut-o!

Următoarea operațiune, de o importanță majoră, îmi revenea. Dintr-o bucată de hârtie din sac de ambalaj, decupam cu atenție şi în funcție de cantitatea de tutun cadorisită, un fel de **foiță** grosolană, bine frecată pentru a se mai înmuia cât de cât, în care, cu infinită grijă ca să nu se piardă niciun firicel, răsuceam o **prăjină** după toate regulile artei. Această îndemânare în confecționarea prăjinilor, mi-a adus de la Puiu onorantul titlu de „cel mai bun răsucitor de țigări de pe întregul traseu al Canalului!".

Trebuie explicată chestia cu „întregul traseu". Acolo toate superlativele se refereau invariabil la întregul traseu al Canalului. Cel mai bun electrician, cel mai bun buldozerist – cred că Ion Niculescu era acela!, cel mai bun săpător, cel mai… orice, se raporta la traseul Canalului. Aşa se face că datorită generozității şi inepuizabilei fantezii a

lui Puiu, m-am pricopsit şi eu cu un titlu de „cel mai bun de pe întregul traseu". De care sunt mândru şi astăzi!

Puşcarciuc, nu se amesteca în treburile noastre, nici nu ne presa. Vedea că nu se poate stoarce mai mult din noi. Tăcut şi preocupat, măsura în lung spațiul în care se încadra garnitura, rece ca un sloi de ghiață. Părea să nu aibă nicio urmă de trăsătură umană în el. Era sigur că va fi eliberat în curând şi aşa s-a întâmplat. S-a dus fără să-şi ia rămas bun. Ca şi cum nici nu am fi existat. Ca relație umană, nici el pentru noi.

Am fost preluați de Căpraru, care se cam contaminase, era vesel şi palavragiu. Ne povestea fără reținere cum a fost luat de la strung şi trimis la o şcoală militară MAI, din care, după şase luni a ieşit cu gradul de locotenent de securitate. A mai avut şi sansa – sau poate neşansa – de a face parte din garda de corp a ministrului, împreună cu care a căzut. Carieră scurtă, încheiată într-un lagăr de muncă forțată de pe Canal. Puşcarciuc i-a promis că se va interesa de soarta lui şi s-a ținut de cuvânt: nu peste mult, a plecat şi Căpraru.

Dar cei doi MAI-şti nu au luat şi mizeria cu ei.

Am primit un alt şef, fost mecanic de locomotivă cu nume de înțelept: **Solomon**. Brigadier de meserie încă de la Poarta Albă, avea reputația de om cumsecade. Ceea ce nouă nu ne spunea mare lucru, deoarece cumsecădenia devenise ceva cu totul relativ. Deocamdată firea lui domoală ne convenea, dar, bănuitori fiind, ne întrebam: cum de a rezistat atâta vreme ca brigadier, aceasta presupunând compromisuri multe, sau şi mai rău!?! Simple presupuneri determinate de prudență. Ne păstram în rezervă. Cei mai mulți, provenind de la K-4, credeam că deocamdată aşa e bine. Cum vor evolua treburile, vom mai vedea.

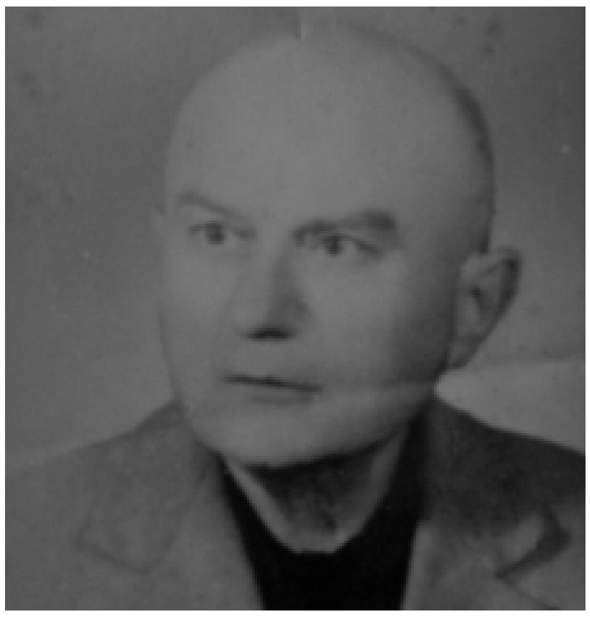
Aproape în centrul „coloniei" se construise un edificiu cel puțin incomod ca destinație. Un fel de celular, puşcărie în puşcărie, destinat ca loc de recluziune încă şi mai severă celor indezirabili, – pentru stăpâni–, **intransigenți** – pentru noi. Când a sosit iarna, tencuiala încă nu se uscase, dar ce conta un asemenea amănunt nesemnificativ? Cum clădirea îşi pierdea rostul, nefiind folosită, au găsit repede clienți care să o populeze, după cuviință. Printre ei, bineînțeles domnul Călinescu, Nistor Man, Remus Radina – pe care-l ştiam dor din auzite – şi alți **răi** care, ori erau mai „clănțoşi", ori aveau în trecut mai multe „bube în cap", ori pur şi simplu mai ghinionişti. Răul excesiv consta în faptul că edificiul, fiind amplasat în poziție centrală, complica posibilitățile ajutorării celor damnați suplimentar, fiind păziți cu străşnicie. Chiar dacă sărăcia era mai adâncă decât în „faza de tranziție", s-ar mai fi găsit câte o bucățică de slănină ruptă de la gura flămânzilor, pentru cei şi mai flămânzi. Acest mod de ajutorare a funcționat mereu, cu toată împotrivirea stăpânilor şi cu toate măsurile luate pentru a-l împiedica. Aici au reuşit în mare măsură. Iar iarna era abia la început.

(va urma)

Sinaxarul Demnității Românești: † 5 februarie 1970

Poetul legionar Ștefan Vlădoianu
50 de ani de la mutarea în veșnicie

CEZARINA CONDURACHE

Fani s-a născut la 15 septembrie 1911 la Constanța, în familia macedonenilor Ștefan și Eilsabeta. A lucrat ca funcționar la „Asigurările Sociale" în orașul natal. În 1937 Fani Vlădoianu se înscrie în Mișcarea Legionară. După rebeliunea Generalului Antonescu, în iunie 1941, va fi arestat și internat în lagărul Târgu Jiu, de unde va fi eliberat în octombrie același an. La plecarea din lagăr a primit o adeverință care atestă perioada internării în lagăr și îi impune să se întoarcă la domiciliu fără a se opri pe drum. Tot în adeverință i se specifică faptul că, de îndată ce avea să sosească la Constanța, era obligat să se prezinte la postul de jandarmi, apoi săptămânal, la control, duminica. Fratele său, Liviu, arestat și el pentru rebeliune, va fi condamnat și trimis în detenție la Aiud.

Fani Vlădoianu revine a Constanța, așa cum îi impune adeverința, însă continuă să activeze. La începutul lui 1942 devine șeful Garnizoanei Legionare Constanța. Din această funcție a reorganizat două corpuri legionare importante: „Răzleții" și „Grup FDC 20". A încercat să reactiveze și Corpul Muncitoresc Legionar din oraș, dar din cauza faptului că majoritatea membrilor săi erau deja arestați, a trebuit să renunțe. Principala activitate condusă de Vlădoianu consta în colecta de bani pentru ajutorarea legionarilor închiși de mânia antonesciană. Cu banii strânși, se expediau pachete legionarilor arestați, se angajau avocați pentru procesele lor. Totodată, se sprijineau și familiile legionarilor închiși (una din familiile ajutate a fost cea a lui Nicolae Roșca – viitorul Secretar General al Mișcării Legionare din exil).

Colectele se făceau separat pe fiecare grup și frăție. Între curierii principali care asigurau corespondența și predarea banilor se aflau surorile lui Ștefan Vlădoianu, ambele legionare, Silvia și Victoria. Silvia Vlădoianu fusese șefa cetăților legionare din Constanța în anii 1935-1936 și corespondent al ziarului legionar „Biruitorii" între 1935-1938.

Corpurile reorganizate de Vlădoianu sunt descoperite de Siguranța Constanța la 5 august 1942 și se operează arestări chiar în acea zi. Fani Vlădoianu împreună cu alți 18 camarzi sunt ridicați de Siguranță. Pe parcursul anchetei, cei implicati au încercat în zadar să demonstreze că nu au desfășurat activitate politică. La 12 august 1942, Tribunalul Militar Constanța începe procesul, la 27 august pronunță sentința Lotului Vlădoianu. Vor fi 12 persoane condamnate. Fani primește pedeapsa cea mai mare, 25 de ani de muncă silnică pentru „organizare de nuclee clandestine" și încă 15 ani muncă silnică pentru „colectare de bani în scopuri oprite de lege". Condamnări mari primesc și Marcel Leahu – 20 ani, Dumitru Stoian și Gheorghe Frâncu – 15 ani, Gheorghe Ovezea și Ionel Jaluba – 10 ani.

Ștefan Vlădoianu va petrece 22 de ani în temnițele antonesciene și comuniste: Aiud, Gherla, Văcărești, Baia Sprie, Colonia Nistru. Cea mai mare parte a detenției va fi în Aiud. În colonia de la Baia Sprie va petrece acea noapte sfântă a Învierii în măruntaiele pământului (1951) și se va afla printre deținuții care vor protesta vehement după împușcarea preotului Gheorghe Șerban. Deținuții protestatari, între care și Ștefan Vlădoianu, vor fi trimiși disciplinar la Colonia Nistru, cu lanțuri la mâini și la picioare.

Vlădoianu a respins orice compromis, orice încercare de reeducare. Izolarea și condițiile de exterminare la care a fost supus i-au șubrezit sănătatea și i-au întunecat pentru totdeauna lumina ochilor. Din păcate, soarta fratelui său, Liviu, a fost diferită. Fiind student la data arestării, a ajuns în moara reeducării de la Pitești, unde va ceda în urma torturilor. Liviu Vlădoianu se află printre cei care conduc reeducările în camera lagăriștilor la Pitești, apoi în echipa care exportă fenomentul la Ocnele Mari. Liviu va fi eliberat în 1954.

Demostene Andronescu povestește despre Ștefan Vlădoianu:

„Ștefan Vlădoianu. Acesta fusese arestat încă din 1942 și aproape toți cei 22 de ani petrecuți fără întrerupere în închisoare, a fost <<găzduit>> în Aiud. În ultima perioadă, din cauza tratamentului bestial la care a fost supus și a refuzului de a i se acorda asistență medicală, își pierduse complet vederea. Cu toate acestea, atunci când a început acțiunea de reeducare, el a refuzat categoric să o accepte, împărtășind astfel soarta tuturor celorlalți recalcitranți. Pentru a fi convins să-și schimbe această atitudine intransigentă, în celula în care era izolat de unul singur a fost introdus, la un moment dat, un oarecare Gheorghiu, originar din același oraș cu el (Constanța) cu misiunea de a-l prelucra și de a-l aduce la sentimente mai bune. Acesta s-a străduit să-l convingă că dacă ar accepta reeducarea, ar putea beneficia, printre altele, de un tratament medical adecvat care i-ar putea reda vederea. Ispita era mare, însă demnitatea poetului orb s-a dovedit a fi și mai mare. După numai câteva zile, emisarul colonelului Crăciun s-a reîntors de unde venise, fără să-și fi îndeplinit misiunea. Ștefan Vlădoianu a rămas credincios sieși și crezului său pentru care și-a sacrificat tinerețea. Securitatea sau destinul nu l-au iertat însă, căci la puțin timp după eliberare, a murit suspect, călcat de o mașină. (**„Reeducarea de la Aiud"**)

În temniță Fani compune nenumărate poezii care circulă dintr-o celulă în alta. Memorate de camarazii săi, poeziile circulă odată cu ei dintr-o temniță în alta. Tot în temniță se va dovedi și un strălucit traducător de poezie și proză (Baudelaire, Verlaine, Valery, Rilke, Shakespeare, Poe).

Orb, dar vertical, Fani Vlădoianu a fost eliberat din Aiud, de la izolare, la 1.08.1964, odată cu decretul general de grațiere pentru foștii deținuți politici. A reușit să reconstituie și să transcrie o parte din poeziile compuse sau traduse în temniță. Pe altele le-a recuperat de la cei care le învățaseră acolo, după gratii: Marcel Petrișor și Părintele Gheorghe Calciu.

Ștefan Vlădoianu avea să moară la 6 ani de la eliberare, în 5 februarie 1970 (după unele surse în 1974), în urma unui misterios accident de circulație, considerat de apropiații săi un asasinat politic.

După 1990 poeziile și o parte din traducerile sale au fost publicate de Fundația Profesor George Manu la editura Majadahonda, în volumele de versuri **„Constantin Oprișan și Ștefan Vlădoianu. Doi poeți damnați"** și **„Sângele lui Nessus"**, ambele în 1995. Ulterior au reapărut și alte ediții.

În veci pomenirea lui!

Ștefan Fani Vlădoianu – PREZENT!

Scrisoare din Târgu Jiu

Primind aceste rânduri din partea-mi, ai să știi
că - din păcate - încă mă număr printre vii.

Pe-aici decorul este neschimbat,
același cer indiferent și cenușiu
m-apasă-n clipa asta când îți scriu
și-n depărtări, în pâcle estompat,
fundal, același șir de munți în zare.
și-aceleași santinele posace, funerare,
se mișcă plictisite-n apropiere
târându-se alene, delăsat.
Ca să-ntregesc tabloul: aceleași mitraliere
și-același gard ghimpat.
Aceleași obsedante și monotone ploi
cu destrămări totale în lente putreziri
și calme ape moarte suind mocnind în noi...
Același gol se cască haotic în priviri,
tristețile-s aceleași în suflet măcinându-l
și din albastre zboruri cu pure arcuiri
mocirle de coclealā resorb în sine gândul.

Tropar

Ca de-o cioată
se-mpiedică pasul de fruntea împușcată,

căscată-n patetică rugă;
pustii să o sugă,

pustii s-o răscoacă
așa cum căzu pe toloacă.

Ci sevele inimii poate că
mai suie-n feriga și menta sălbatică,

iar visele, visele pure, involte
se pârguie-n ram: liliale recolte...

Amara-ncercare, din zboru-i înalt
străveziul Tărâm Celălalt

o primi, cu albastra ei boare
scăldând-o, sfințind-o Marea-mpăcare;

iar rănile-i, ani prin foc lămurit,
dogori răspândesc înmiit, înmiit,
făclii de-nviere purtându-le îngerii
nădejdiilor câte-s prin Valea Plângerii.

Ștefan Vlădoianu, vol. *„Sângele lui Nessus"*, Fundația George Manu și Editura Majadahonda, 1995

Din Temnițele Memoriei: **11 februarie 1920**

Căpitanul, tricolorul și comuniștii din Regia Monopolurilor de Stat

S-au împlinit 100 de ani de la prima acțiune de anvergură a Căpitanului în lupta împotriva comunismului. La data de 11 februarie 1920 Corneliu Zelea Codreanu smulgea steagul roșu și arbora steagul tricolor deasupra Regiei Monopolurilor de Stat Iași, vorbind pentru prima dată în fața muncitorilor comuniști.

Cum s-a ajuns la acțiunea din 11 februarie 1920? După terminarea războiului, în Iași pătrunde un puternic curent comunist, adus în mare parte de evreii veniți din Basarabia. În 1919 Codreanu găsește Universitatea din Iași înțesată de studenți comuniști și, culmea, plină de profesori români de stânga. Cu durere notează în „Pentru Legionari" că *„Universitatea cu tradiție de naționalism din 1860 ajunsese un focar de antiromânism"*.

În rândul muncitorilor situația era la fel de dramatică. Comunismul începuse să se propage în fabrici și uzine, prin apariția unor evrei comuniști (care nici nu erau muncitori!) în postura de lideri și îndrumători ai muncitorimii (dr. Leon Gherteler). Agitațiile comuniste ale acestora găsesc ecou din cauza condițiilor mizere în care se zbătea muncitorul român, adus în pragul disperării de foame, de frig și de umilința la care era supus. Instigați de comuniști și părăsiți de autoritățile care ar fi trebuit să le facă dreptate, muncitorii încep să lucreze din ce în ce mai puțin și mai prost, să asculte în orele de muncă discursurile de propagandă ale comuniștilor și, în cele din urmă, trec la sabotarea muncii. Manifestațiile comuniste, cu mii de muncitori scoși din producție, aveau loc săptămânal pe finalul anului 1919. Ecomonia statului era subminată, regalitatea batjocorită public, suveranitatea amenințată (se striga pe străzi „Trăiască Rusia Sovietică") și autoritățile nu aveau nicio reacție! Liderii acestei muncitorimi manipulate pregăteau o grevă generală la nivel național din care să izbucnească revoluția.

Pe acest fond apare în Iașul anului 1919 Garda Conștiinței Naționale, înființată de muncitorul Constantin Pancu, sub a cărui comandă se pune Codreanu din toamna lui 1919, rămânându-i soldat fidel până la desființarea organizației. Pancu, un om simpu – un instalator cu patru clase primare, președinte al corporației metalurgice – cu o adâncă conștiință creștină și românească, hotărăște să acționeze acolo unde statul român se mulțumea să fie spectator: în apărarea muncitorimii române.

Pancu organizează muncitorii pe principii creștine, ține adunări la care ajung să participe peste 10.000 de oameni. Tipărește ziarul „Conștiința", prin care dezvăluie intențiile comuniștilor, trezindu-i pe români. Și mai mult decât atât, le arată muncitorilor că se pot organiza în sindicate naționale românești care să fie alcătuite din români și să acționeze în favoarea muncitorului. Înființarea acestor sindicate are loc în data de 2 februarie 1920, la ele aderând numeroși muncitori din cadrul Regiei Monopolurilor de Stat. Acțiunea lui Pancu câștiga din ce în ce mai mulți aderenți. În același timp, tabăra comunistă, care pierdea astfel teren, se pregătea de revoluție, prin stimularea grevei generale.

Și revenim la data de 11 februarie 1920. La ora 12, 1.000 de muncitori declară grevă în incinta Regiei Monopolurilor de Stat. Pun steagul roșu pe fabrică, aruncă portretul Regelui și îl ridică pe cel al lui Marx. Muncitorii care făceau parte din Garda Conștiinței Naționale sunt bătuți și răniți. Organizația lui Pancu se întrunește de urgență. Apar două căi de acțiune: transmiterea de telegrame guvernului, cu solicitarea intervenției armatei sau plecarea de urgență spre Regie și înlăturarea steagului roșu, cu orice consecințe (a se citi: cu riscul ca ei să fie bătuți, răniți sau omorâți de comuniști). Se optează pentru a doua direcție, care aparținea Căpitanului.

La ora 13, aproximativ 100 de membri ai Gărzii pornesc în marș forțat către fabrică, cântând imnul național. Pătrund în curtea Regiei, apoi în clădire. Codreanu urcă pe fabrică și înlocuiește steagul roșu cu cel tricolor. Se adresează mulțimii. În acel moment apare și armata care ocupă fabrica, împiedicând ca greva să degenereze în revoluție. Acum apare însă marea izbândă a Gărzii lui Pancu și a Căpitanului. Pentru că muncitorii refuzau să intre la lucru, deși tricolorul flutura la locul lui, fiind păzit de armată, fabrica rămânea practic închisă. Soluția Pancu-Codreanu a fost aducerea de urgență a 400 de muncitori pentru înlocuirea celor care preferau să aștepte revoluția comunistă în loc să-și câștige pâinea – chinuită ce-i drept. În trei zile fabrica își reia lucru cu muncitorii noi aduși de Garda Conștiinței Naționale. Abia acum tentativa de grevă este înfrântă și mulți greviști reapar la poarta Regiei, cerându-și slujba înapoi. Căpitanul nota: *„Cel dintâi pas către greva generală este respins. Planurile consorțiului iudeo-comunist încep să fie dejucate. Acțiunea aceasta a avut un răsunet puternic în rândurile românești, ridicându-le moralul."*

Sub comanda lui Pancu, Căpitanul învață preocuparea pentru binele muncitorului. În anii 1919-1920 ia contact direct cu ei, cu nevoile, umilințele și neputințele lor. Deși Corpul Muncitoresc Legionar va fi înființat în cadrul Legiunii abia în 1936, bazele lui doctrinare s-au pus atunci când Constantin Pancu a salvat sufletul muncitorimii ieșene. Alături de el s-a cristalizat încă din 1920 viziunea Căpitanului asupra muncitorului român:

Nu-i de-ajuns să învingem comunismul. Trebuie să și luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Au dreptul la pâine și dreptul la onoare. Trebuie să luptăm în contra partidelor oligarhice, creând organizații muncitorești naționale care să-și poată câștiga dreptatea în cadrul statului, nu în contra statului.

Nu admitem nimănui ca să caute și să ridice pe pământul românesc alt steag decât acela al istoriei noastre naționale. Oricâtă dreptate ar putea avea clasa muncitoare, nu-i admitem ca să se ridice peste și împotriva hotarelor țării. Nu va admite nimeni ca pentru pâinea ta să pustiești și să dai pe mâna unei nații străine de bancheri și cămătari, tot ce a agonisit truda de două ori milenară a unui neam de muncitori și de viteji. Dreptatea ta, în cadrul dreptății neamului. Nu se admite ca pentru dreptatea ta să sfarmi în bucăți dreptatea istorică a nației căreia aparții.

Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore, sa se instaleze o clasă oligarhică și tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile și să-i jupoaie literalmente de piele, fluturând prin văzduh necontenit: Patrie – pe care n-o iubesc – Dumnezeu – în care nu cred, – Biserică – în care nu intră niciodată, – și Armată – pe care o trimit la război cu brațele goale."

CEZARINA CONDURACHE

PERMANENȚE
ISSN 1453 – 9551
Editor: Fundația Culturală „Profesor George Manu"
Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32,
024073, Sector 2; București
e-mail: fgmanu@gmail.com
Internet: http://www.fgmanu.ro
tel. 021-252-20-41; 0746 548 305